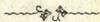

Zapravljivec.

Čarobni igrokaz v treh dejanjih.

Po

Ferd. Raimundu

poslovenil

J. Ogrinec.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Tisk Egerjev.

1871.

Osobe

prvega dejanja.

Vila Keristana.

Azur, njen služni duh.

Julij Blodvelj, bogat plemenitaš.

Volk, njegov tajnik.

Voltej, njegov strežaj.

Roza, hišnja.

Vitez **Dumont**,

Gospod **Krasen**,

Gospod **Klopec**,

Gospod **Vivod**,

Blodveljevi

prijatelji.

Stanko,

Gugelj,

stavbarja.

Jan,

Marko,

slugi.

Več Blodveljevih prijateljev. Posli. Lovci. Silfide. Geniji.

Osobe

druzega dejanja.

Julij Blodvelj.

Vitez **Dumont.**

Vivod.

Skrivni svetovalec **Modrin.**

Amalija, njegova hči.

Baron **Svitelj.**

Volk, tajnik.

Voltej.

Roza.

Berač.

Stara baba.

Matej, } brodnika.

Tom, }

Liza, hišnja.

Sluga. Točaj. Dvornik. Lepotičar. Zdravnik. Plesalci.
Plesalke. Gostje.

(Godi se tri leta po prvem dejanji.)

Osobe

tretjega dejanja.

~~~~~

Vila Keristana.

Azur, njen služni duh.

Julij Blodvelj.

Gospod pl. **Volk.**

Voltej Polesník, mizar.

Roza, njegova žena.

Anka,

Mihec,

Janko,

Tinko,

Milko,

Vrtnar.

Sluga.

} njegovi otroci.

Služabniki. Sosedje. Planšarji. Planšarice.

(Godi se dvajset let pozneje.)

Prvo dejanje.

PRVI PRIZOR.

(Dvorana v Blodveljevem gradu, z glavnimi in s čvetero stranskimi vrati, spredaj okno. Bogato oblečeni posli se sučejo opravljaje po dvorani. Nekateri nesó na srebrnih krožnikih kavo, čaj, šampanjca, osnaženo obleko i. t. d. v stanice gostov. **Jan** in **Marko** priredújeta. Lovca snažita puške.)

Zbor.

Alo! le na noge zdrave,
 Gostom prinesite oblék!
 In šampanjca, ruma, kave,
 Brez pomude, urno v ték!
 Tukaj v gradu Blodvelja
 Nam ponosnim bit' velja.

(Zbor proč.)

(Na dvorišči zatrobijo lovski rogovi. **Jan** in **Marko** stopita k oknu.)

Jan. Da, le trobite! Dolgo boste še trobili, predno da gospôda vstane. Danes bo pač pozen lov.

Marko. Igrali so do dveh po polnoči.

Jan. Kaj pak, če začnó igrati po večerji, potlej kar ni konca.

Marko (smeje se). No, saj nocoj so dobro skúbili gospoda.

Jan. Jaz se grizem, da on toliko zaigra.

Marko. Čemu pač? Saj hoče sam tako! Jaz pa pravim: bogatinci naj plačujejo dolg čas, ki ga nam drugim prizadevajo.

Jan. O, milostivemu gospodu ni besede reči! To je mož v resnici plemenit. On ne vabi le prijateljev v gostí, on vsemu svetu rad pomaga. Kakor čujem, kmetje mu skor nikdar davka ne plačujejo.

Marko. Meni le njegove strasti niso všeč. Čakaj, da ga enkrat vidiš jeznega! Tačas mu ni ne lastna niti tuja sreča mar. Potlej naj bi vsega konec bilo.

Jan. Ali ko se spet zavé, ti povračuje vse po trikrat.

Marko (majaje z ramama). Da, da, ko bi zme-rom šlo tako!

Jan. Kdo pak je ón mladi mož, ki je včeraj k nam prišel? To je blaga duša!

Marko. Jaz tega še ne vem; pa se kmalu pokaže. Zame so ljudje le dvojni. Taki, ki jim evenek rad gre izpod palca, in pa taki, ki jim gre

nerad izpod palca. Prav po tem je tudi poslužnost moja.

Jan. Kolikor ga jaz presodim: kaže prav izvrstno oliko.

Marko. Potem bo pa že jalova ž njim. Kdor obdarja me z oliko, dela me le klavrnega; ali kdor mi vrže zlat in reče: na, poberi, paglavec! — tistemu se vklanjam, češ: to je radost biti paglavec!

DRUGI PRIZOR.

Krasen. Prejšna.

Krasen (naredi korak iz svoje stanice in zakliče). Sluge, he!

Jan in Marko (se ozreta). Prec! Zapoveste?

Krasen. Že dvakrat sem zvonil. Ali bi hoteli biti tako dobri, da mi ruma prinesete?

Marko (ponosito kimaje). Prec, gospod! (Janu.) Ali si ga slišal? Ta mi celih sedem tednov niti bora ni pokazal; tak bo skromno slavo žel pri meni. Tak naj malo počaka!

Jan. O, ta tudi meni ni posebno v čislih. Sam gospod ne mara zanj veliko.

Marko. Prav to je, na kar treba gledati. Tudi tajnik ga ne more.

Jan. Če ga pa ta ne more, pa bo skoraj zdréal iz grada. Ta ga ovadi gospodu, če nobeden ne!

Marko. Da, ta ti je gospodov ljubček, in nihče ga ne izpodrine.

Jan. Saj menda veš, kaj mu velja: Vse za blagor mojega gospoda, pravi, zraven si pa polni žepe.

Marko. Pa tudi pomni, kaj bo, ko njegove goljufije pridejo na dan. Bolj prebrisanega tiča ne poznam! To sva midva prave kukavice proti njemu.

TRETJI PRIZOR.

Volk. Prejšna.

Volk (obnaša se mogočno proti služabnikom, ponižno proti višim. Čul je posledne besede). Kaj pretresata že spet? Koga imata v mislih?

Marko. Dobrega prijatelja.

Volk. Nu, saj ta čega prijateljstva sta vredna vidva! Ali sta imela skrb za vse? Postregla gostom?

Marko. Na tanko.

Volk. Izročiti vama imam od milostivega gospoda to prepoved, da nimata darov jemati od gostov! Zahtevati jih smeta le od darežljivosti njegove.

Oba. To nama bode le na prid.

Volk. Le samopridnosti se varovati, to je lepa čednost.

Marko. Pa težka — kaj ne, gospod tajnik?

Volk. Kje je Voltej? Ali je že prinesel potbojnico od pevke?

Jan. Ni ga še nazaj, če prav so milostivi gospod mu zapovedal, da mora tudi na lov, da bo gospodom kaj za smeh.

Volk (smehljaje se). Zares, nedolžna duša, ta fanté.

Marko. A gospod tajnik, vendar bi storili to delo usmiljenja, pa pognali tega paglovca iz hiše.

Volk. Bog me varuj take nepravčnosti! To bi bilo zoper voljo mile mi gospode. Fant je sicer res robot in pa surov, ali zvest in dober. Vrhi tega pa je v čisljih tudi gospodu, ki ljubi vse služabnike, kot otroke svoje. To je res, kaj redek mož, da mu na svetu ni enacega! In ko bi hotel njega hvalovrednosti pisati v knjige, ne prišel bi nikdar h koncu. Toraj, le boga hvalita, da je vaju pripeljal v to hišo; ker, kdor njemu zvesto služi, ta zares sam sebi služi. Zajutrek za milostivega gospoda?

Jan. Prec! (Proč.)

Marko (odhajaje). Pravičnost tega-le me še pod zemljo spravi. (Proč.)

Volk. To sta premetena rokonjača, gledal bom, da si ju spravim izpod nog.

ČETRTI PRIZOR.

Stanko. Prejšni.

Stanko. Dobro jutro, gospod tajnik! Ali bi mogel imeti čast, govoriti z gospodom Blodveljem?

Volk. Gospod stavbar, prosim, da mi ne zamerite; njih milost mi je ravno zapovedala, naj vsakemu jih oprostim, ker danes idejo na lov.

Stanko. Ali ne veste, gospod tajnik, ali je gospod Blodvelj odobril moj načrt za novi grad?

Volk. Prav dobro mu je všeč. Le to je še, da neki drug stavbar mu je tudi predložil prav enak načrt, s ponudbo, da mu hoče ravno tolik grad postaviti, pa za deset tisoč ceneje.

Stanko. Obžalujem, toda kot pošten mož jaz ceneje ne zidam. Jaz bi sploh le bolj za čast ko za dobiček rad prevzel to stavbo. Če je pa gospod Blodvelj res našel umetnika, po katerem se nadeja kaj lepšega in boljšega, pa odstopim jaz.

Volk. To se pravi, vam na tem ni nič ležeče.

Stanko. Narobe, meni tukaj prav veliko gre za čast.

Volk. No, potlej vam je tudi nekaj žrtovati svoji časti.

Stanko. To bi bilo žalostno za umetnost, ko bi morali umetniki sè žrtvami iskati si priložnost za izvrševanje kacega umotvora. Saj velikašem gre ponos, da nam podpirajo umetnost; le grdo bi bilo slišati, da tak bogat gospod, kot Blodvelj, hoče dobičkariti.

Volk. Vi me ne razumete, gospod stavbar.

Stanko. Dovolj! Jutri hočem sam z gospodom Blodveljem govoriti o tem. A gospod tajnik, ne mislite, da jaz sem mož, ki ne pozna sveta. Če se pri milostivem gospodu vi potegnate za to reč, bom si štel na prav veliko čast, če se ne bodete branili sto zlatov v dar.

Volk. Vi me krivo sodite. Sebičnost, to ni moja reč; jaz govorim vse milostivemu gospodu na korist.

Stanko. To lože dosežete po meni, kakor da kdo drug ceneje, toda slabše zida grad.

Volk. Dobro tedaj! Skusiti hočem, koliko moj neznatni vpljiv zamore tako slavnemu umetniku na dobro; če se mi posreči, bodem vzel darilo vaše le pod tem pogojem, da mi še dovolite, porabiti ga drugim na korist.

Stanko. Prav po vaši volji. (Na stran.) Umetnost naj mi oproščuje to ponižanje. (Glasno.) Jutri pričakujem pač povoljnih sporočil. (Hoče proč.)

Volk (pogleda skozi okno). Zlodej! Zdaj pa drugi pride. (Naglo.) Ali bi ne izvolili potruditi se po stranskih stopnicah; po glavnih sluge gnječo delajo

s pohištvom? Priporočam se udano. (Odpravi gaskozi stranska vrata.) S tem je jalova, pa poskusimo zdaj drugega.

PETI PRIZOR.

Gugelj. Prejšni.

Gugelj. Dobro jutro, gospod Volk! Dali ste me sèm poklicati, prišel bi bil že včeraj, pa sem moral že podpirati dati hišo, ki sem jo še le pred dvema letoma sezidal. Saj razumete? Da, to vam pravim, dandenašnji vam je bolje sekati drva, ko zidati poslopja. Prvič žgó opeko tako, da se zmane, če le človek malo zarentači. Potlej hoče vsak koj cel milijon najemščine, zgol sobe, brez zidú! Razumete? Zato so tudi z večma vse današne hiše tako tenke, kakor da bi bile starim za okvir. Tudi je stavbar časi lahko se zanašal na poštene stanovalce, zdaj se pa pritepa noter ljud, ki drugega ne, da trga se in bije, mize, stole prekucuje, vse preobrača napak. Nu, od kod naj potlej hiša jemlje toliko potrpljenja? Pa jo tudi skaklina zgrabi, da prekucne se na kùp. Razumete?

Volk. To je vse prav, toda zdaj reciva katero pametno.

Gugelj. Dovolite mi — a besede moje, to so pravi cvet človeške pameti! Razumete?

Volk. Povedati vam imam to neugodno sporočilo, da ne boste vi zidali grada.

Gugelj. Pojdite kam, da krča ne dobim. To ni mogoče posled najinega zmenka. Saj razumete?

Volk. Milostivi gospod će Stankota za stavbarja.

Sluga (ki je Blodvelju nesel zajutrek, se povrne).

Gugelj. A bilo je že vse v najboljšem redu. Saj sem vam jaz tisoč go —

Volk (naglo, oziraje se na slugo). Tisoč gotovih razlogov ste navajali, ki pa —

Gugelj. Ne, ne, jaz sem vam obljubil —

Volk (nevoljno teptaje z ного). Da, obetali ste mi, da hočete jemati le najboljšega gradiva. Joško, tamkaj je nekdo pozvonil. (Sluga odide v stanico.) A jaz ne morem nič zato, da je prišel zdaj drug, ki še veliko več obeta in za celih deset tisoč ceneje zida grad.

Gugelj. A, ta vam je prevbogo revše, ki zidarstva niti ne umeje — mojster-skaza, — jaz pa korenina mož na svojem mestu, da! Razumete?

Volk. Prav veliko čast vam dela, da tako grdite svojega drugá, pa to je vaši reči le na škodo.

Gugelj. Nu, saj ravno vi me tirate do obupa. (Na stran.) Gradbe pa ne smem pustiti, mi preveč ponese. (Proti občinstvu, kakor bi štel denar.) Razumete? (Glasno.) Spreljubi moj gospod tajnik,

jaz vem, to je na vas. Milostivi gospod se nič zato ne briga, je prelahkomišljen! Dam vam tisoč goldinarjev —

Volk. Gospod! Vi si upate —

Gugelj. Upam si ponuditi še petkrat sto goldinarjev.

Volk. Vi razžalenje kopičite na razžalenje —

Gugelj. Kaj pak, jaz sem najsurevejši človek na svetu. A zdaj-le, ko že šarim sè surovostjo, vam moram še pet sto goldinarjev ponuditi.

Volk. Stojte! Pa nikar me ne dražite s tako samopridnimi ponodbami!

Gugelj (na stran). Oh, človek, kar na meh bi se odrl, sam!

Volk. Jaz sprevidim, da vam vaša čast —

Gugelj. Ej, kaj čast! Človeku sicer res ni na sramoto, ako zida grad, ali v ognji ga pa tudi ne zlaté zato. Le novci so izgubljeni.

Volk. Smijali se vam bodo.

Gugelj. Kaj pak, po vsem mesti se je zvedelo.

Volk. Kako je bilo to mogoče?

Gugelj. Povedal sem bil svoji ženi.

Volk. Kako, ste mar oženjeni?

Gugelj. Žalibog. Razumete?

Volk (s strahom). Imate morebiti kaj otrok?

Gugelj. I, to se ve!

Volk. Oj, to je bridko! Koliko pa?

Gugelj. Moj bog, kolikor jih hočete, le naredite mi, da zidam!

Volk. To moram vedeti.

Gugelj. Pet! Razumete?

Volk. Gorje! To je genljivo!

Gugelj. Dajte se omehčati! Vzemite tistih dve tisoč goldinarjev!

Volk (obžalovaje). Vi družinski oče! Pet otrok! Zakaj mi niste tega prec povedali? — On stavbar pa nemara nima ne enega otroka?

Gugelj. Nobenega!

Volk. Oj, potlej morate dobiti stavbo vi! To bi bila živa krivica —

Gugelj. O, vi veledušni mož!

Volk. Zdaj zamorem vzeti dar od vas. A morate mi obljubiti, da grad postavite za večne čase —

Gugelj. Deset let nikake poprave!

Volk. Ker gospodova korist gre meni nad vse drugo!

Gugelj (jokaje). Preblaga duša!

(Oba v Blodveljevo stanico.)

ŠESTI PRIZOR.

Voltej.

Pesem.

Hopsa-sa, vesel se nosim,

Dan na dan brez vse skrbi,

Nič na posodo ne prosim,
 Sluga res lepo živi.
 Prvič sem postave vitke,
 Od glavé do polnih méč,
 Pri vseh žepih rmene obšitke
 Vsem dekletom tako všeč.

Drugič marsikaj prestanem,
 Sem prav krotkega duhá
 Pamet' v misel še ne vzamem
 Ker sem vse premoder, da!
 Tretjič znam lepo zapeti,
 Glas mi je tako močén:
 Da le hočem usta odpreti,
 Poslušalci vsi kar vèn!

Znam četrtič pisariti,
 In zračunim mars'kak groš,
 Sem učil se mizariti
 Pa sem politiran mož.
 Petič, šestič, sedmič, osmič
 In tak' dalje do devet,
 Več ne pride mi v glavó nič
 Toraj naj pa neham pet'.

Nu, danes lahko po pravici rečem: rana ura, zlata ura. Pevki, ki je ón dan pri nas kitajsko arijo pela, nesel sem od milostivega gospoda nagrado, pa mi je podarila dva rumena zlata. Nu, saj

milostivi gospod je moral tudi nji za eno samo arijo šteti pet sto rumenjakov. To so lepi novci! Pa je tudi kaj nebeškega bilo, ta pevkinja! Saj jaz si vendar tudi kaj umem na godbo, ker so me v mladosti prav po notah krišpali, ali distonirati zná ta, da ji nikjer ni para! Cele arije nisem mogel poslušati, ker sem moral na dvorišči tolažiti pse, da niso preveč tulili vmes; ali enkrat se je zadržala — saj sem čul že marsikoga dreti se, pa njen ton je pretresel mi vés drób! Še najlepši pa je bil njen glas tedaj, ko mi je vrgla zláta tja na mizo: to jo dela neumrjočo!

SEDMI PRIZOR.

Prejšni. Roza (pikradši se noter in čujóč nasledne besede).

Voltej. In smehljala se je meni.

Roza. Nu, kako se je pa smehljala? (Zaničljivo se smehljaje). Kako-li? Ali tako-le, — glej?

Voltej. Pojdi no! Ti se pačíš proti njenemu posmehljaju! Menda si saj ne domišljaš, da si v stanu njo posnemati?

Roza. Zakaj pa ne? Zakaj bi ona bolje znala se smijati, kakor jaz?

Voltej. No, osoba, ki za eno samo péto arijo dobiva petdeset zlatov, zná vendar čudno se smijati?

Roza. Da, a kdor se zadni smeje, smeje se najbolje, in ta bodem jaz! Jaz nočem ljubčeka, ki leta v mesto se loviti okrog princesinj gledaliških.

Voltej. Jaz moram pač početi, kar mi gospod zapové — pa je!

Roza. Ti in tvoj gospod sta eden kakor drug.

Voltej. Nu, to bi bilo meni pràv: imel bi milijon, ko on.

Roza. In kakšen si pa spet? Vès dan naj človek popravlja kàj na njem! Ali se robec okrog vrata tako zavezuje, ti človeče rahlo? Čaj, sèm pojdi! (Zaveže mu robec.)

Voltej. Ne bodi sitna! Ti me še zadaviš, ne tako zadržovati!

Roza. To mora biti!

Voltej. Ne, te zadrge niso zdrave, zdaj ti pridejo ob vso veljavo in iz noše. Saj tudi tebi — ni ti treba tiste prsne zadrkulje, ne!

Roza. To nobenemu človeku ni nič mar!

Voltej. Kaj pa da! Zadržovanje bili bi že pò postavah prepovedali, pa so krčmarji bili proti temu.

Roza. A glej! Kaj pa postopaš tukaj, kakor da je praznik. Ali ne greš brž in se oblečeš za na lov!

Voltej. Zdaj pa že spet na tisti zlodjev lov!

Roza. Lej, kdo pa more kàj zato, da si tako dober lovec ti!

Voltej. Ej, saj jaz ne gonim, saj le mene gonijo! Nihče me niti ne prišteva lovcem. Med divjino spadam. Zadnjič je milostivi gospod ustrelil divjo raco, in ker ni bilo psa nobenega pri rokah, moral sem jaz v vodo po-njo; notri v sredi mi pa niso več pustili vèn.

Roza. In ti vse to lepo prenašaš?

Voltej. I, če grem za svojega gospoda v ogenj, pa grem potlej tudi v vodo.

Roza. No, hiti, hiti, skoraj bodo na nogah.

Voltej. Bè te plentaj, pa ta gomba! Da bi človek le tako lačen ne postajal! Veš ti ljubka, da za lovca ino pèsa, zmerom treba mèsa!

Roza. Sram te bodi!

Voltej. Ti ne verjameš, kakšno je trpljenje, kaj človeku gostje prizadevajo? Pri mišji duši, da bi mi ne bilo za gospoda, vse našeškam, vse skùp!

Roza. Nikar mi zmerom ne govori o pretepu. To se vidi, da si rasel le med lesom.

Voltej. Nikar mi kar vedno ne očitaj mi-zarskega stanú!

Roza. Pa nikar ne bodi tolikanj drvén.

Voltej. No, kakšna si pa ti —

Roza. Pojdi se solit! Ne maram več za té. Že vem, že, s kom se omožim.

Dvospev.

R o z a.

Jaz vzéla pa klučarja bom

Najprvi mož je to:

Skrbi, da varen je naš dom,
Zvari ključalnico.

Voltej.

Ej ljubka, to je huda var,
Ključar ti prvi ni.
Poprej ti zmerom gre mizar,
Da vrata naredi.

Roza.

Prečrn je ključar za mé,
In vroč preveč bi bil.

Voltej.

Če se brijač zaljubi v té,
Bo česal te in bril.

Roza.

Oj zdaj pa spomnim se lepó,
Zakaj pa ne vrtnar?

Voltej.

Dekletam rož'ce trgal bo,
Ali ne bojiš se mar'?

Roza.

Pekár mi nič kàj ni po volj',
Prerád bi dremotàl.

Voltej.

Morda pa bo kotlar ti bolj',
Bo zmerom ropotàl.

Roza.

Poglej, zakaj pa ne krojač,
Preslab ne more bit'.

Voltej.

Če nima suknje in ne hlač,
Mu kmal' poteče nit!

Roza.

Še bolje zdí se mi klepár,
Brez dela ni nikolj.

Voltej.

Takó pa tudi vsak čevljar,
Če druž'ga ne, pa smôl'.

R o z a.

Klobčarja vzamem brez skrbi,
Mu zmerom gre blago.

V o l t e j.

Naj celi svet glavo zgubi,
Čemu klobuk nam bo?

R o z a.

Na kratko, zbiram sem ter tja,
Pa prav'ga ne dobóm;
Zato mizarja vzamem, da,
Pa najbolj srečna bom.

V o l t e j.

Najzanesljiveji je vsaj,
Ne bo ti zlo živet',
Če sreča malo počí kdaj,
Mizar jo zlima spet.

O b a.

Gotovo res, najlepši pač,
Je rokodelec bit';
Naj bo mizar, čevljar, krojač,
Rad hočem mu napít'.

(Oba proč.)

OSMI PRIZOR.

Klopec (v lovski obleki). **Krasen** (stopi iz svoje stanice).

Volk (iz Blodveljeve sobe).

Klopec. No, kako je, gospod tajnik, ali kàj kmalu odrinemo?

Volk (burno). Da, da, milostivi gospod bo skoraj tukaj. (Hiti k oknu.) Alo, lovci, dajte se zaslišati! Strežniki pripeljite konje! Strelci, naglo gór!

(Čujejo se lovski rogovi.)

Klopec. Alo, alo, urno gospoda! Pridite tu venkaj, zdaj zaplešemo!

(Več gostov pride skozi sredna, pa tudi stranska vrata, tudi Krasen. Vsi oblečeni po lovski.)

Krasen. Dobro jutro vsem!

Vsi (med seboj). Dobro jutro! Dobro spali?

Klopec. Grom in strela, to je bila slaba noč!

Krasen. Moje spanje — kakor kak zanikaren služabnik, ki ga kličeš, pa ne pride.

Klopec. Spanec je svoboden mož, on pride le, če hoče.

Vivol. Koketa, ki se lepotiči, predno objame.

DEVETI PRIZOR.

Vitez **Dumont** (v gizdavi, lovski obleki. Gleda skozi lorgneto.) **Prejšni.**

Dumont. Ah bon jour mes amis. Kako ste spali?

Vsi. Oj, naš prijatelj prirode!

Dumont. Da, Messieurs, narava je res veličastna. Ravnokar sem rajal v mičnem nje narčiji. Celo noč sem slonel gori na oknu oči pasoč po le-ti krasni okolici. O charmant!

DESETI PRIZOR.

Blodvelj. Gugelj. Prejšni.

Blodvelj. Dobro jutro, žlahni prijatelji!

Vsi. Dobro jutro. (Nekateri mu sežejo v roke.)

Blodvelj. Malo pózen bo naš lov. Jaz upam, da gospodje, ki so danes prvikrat tu v mojem gradu počivali, zadovoljni so s postrežbo kakoršno vsem sam jaz le želeti morem. Rad bi bil tudi spanec vam pogostil s sladkimi sanjami, a žalibože, te mi niso v službi.

Gost. Meni se je sanjalo o lilijal.

Klopec. Meni pa od divje svinje, da sem ji nastavlil past.

Vivod. Jaz sem na zlati mizi videl gostoljubnost, lipove mladike so ji venčale glavo.

Krasen. Jaz sem bil vso svojo srečo stavel na srca-damo, in zgubivši sem se izbudil.

Blodvelj. In kaj se je pa tebi sanjalo, prijatelj Voltej?

Voltej. Sanjalo se mi je, da vaša milost mi je podarila štiri zlate.

Blodvelj (smeje se). To so pa sebične sanje, vendar hočem jih vresničiti.

Voltej. Poljubim vaši milosti rokó.

Blodvelj. Mojih sanj vam še ne morem razodeti. Sladke so bile, pripravljene izpolniti voščila mi najvišja. Žarno so mi slikale prihodnost.

Klopec. Saj vem: sanjalo se ti je o kakovem rendez-vous. Od oči, kakor rubin, in družih tacih neumnosti.

Blodvelj (smeje se). Ne mara, da si ugenil, prijateljček. Rendez-vous, kjer mi pojde za življenje. Vendar, naj molčim o tem, denašni dan mi je srce prevzetno, da se ne izdam.

Krasen. Mi že vemo za vaša pota, vi imate ves drug lov na mislih, kakor mi.

Blodvelj. Res je taka, da. Hodite vi lovit le kamor koga veseli, za mene se ne brigajte. Vsak ima svojo strast.

Krasen. Jaz imam naduho.

Klopec. Jaz sem zagrizen lovec.

Vivod. Jaz ga srkam rad, Šampanca.

Dumont. In jaz naravo občudujem.

Klopec. To se mi pa čudno zdi, vi vitez!
Vi ste kratkovidni.

Dumont. To so vsi ljudje.

Krasen. In kedar se vozite, pa dremljete
v kočiji.

Dumont. To nič ne dene. Práv prijatelj
prirode se zna lepoti njeni tudi spéč čuditi.

Klopec. Jaz temu nisem kos. Moj ljubček,
ta je lov.

Blodvelj. Alo! Ročno po Bordóvca, da se
mi gospodje ponavdušijo.

Dumont. Odprite okno, da bo kàj razgleda
po deželi. (Gleda skozi stekla.)

Volk. Tu je Bordovec. (Prireduje služabnike,
stoječe že pripravljene, na srebrnih ploščah držeče napolnjene
podolgaste čaše.)

Vivod (vsklikne). Zlata kapljica!

Dumont (pri oknu radostno). Nebeški slap!

Blodvelj (povzdigovaje čašo). Vekomaj prija-
telji in dolgo, dolgo živeli, gospoda!

Vsi. Bogati Blodvelj, dolgo naj živi!

Dumont (kakor poprej, brez čaše). Oh! ono po-
kopališče tam se kaj lepo podaje.

Blodvelj. O, ko bi bil jaz prav bogat!
Želim si to, da s celim svetom bi delil zaklade svoje.
Kaj pa je res mamon? Novci se čislajo vse preveč!

Zatoraj so tako prevzetni! Nikedar nočejo ostati v reveževem žepu, vedno bogatincu vkup deró.

Krasen (navdušen). Kdo je tako dober, ko naš plemeniti Blodvelj tu?

Vivod. Ne poznam je duše, ki bi bila mu podobna.

Vsi. Res je.

Dumont. Un enfant gâté de la nature.

Blodvelj. O, ne hvalite me preveč. Zasluge nimam druge, kot očetovo zlato. Če mi svet odpusti, je prav in dobro; če pa ne, naj sam se grize zè zavistjo! Ne borim se ž njim! Ali sreča moja pa je smela, kliče me na boj, zatoraj hočem velikansko vživati življenje; ako pridejo skrbi, vta-jim se jim. Jaz čmernim modrijanom ne verjamem. Jeli prijatelj Klopec, da le solnčnata življenja stran velja? Nebo je krasna prilika: žareče solnce je ljubezni vroči plam, in bleda luna zvestega pri-jateljstva podoba. Zvezd bogata setev — milijoni radovanj, katera klijejo v življenji. Resni oblaki so bridkostni dnevi, pa veselo srce je kriljati vetérc, ki nam jih prežene.

Gugelj. Nebeščan! Prav nebeščan! Raz-umite?

Blodvelj. A dajte tudi našemu stavbarju kozarec! To vam je imeniten mož, gospoda, ta postavi novi grad, in teh dvoran ne bomo času dalj odtezali. Blodveljeva hiša naj mu bode ime. Še en kozarec zdaj na tega moža delo.

Gugelj (se vstraši in izpusti kozarec na tla).
Razumite?

Vsi (povzdigovaje čaše). Blodveljeva hiša! Dolgo naj stoji!

Blodvelj (izprazni čašo). In zdaj na lov, gospoda. Odvrzite čaše, hitro puške v roke. Gozd je vaša last in vsa divjina. Vendar, ne gonite mi čez mero; ne trpim, ker jelen kakor človek vzdih, če trpinči se na smrt! Odkar sem takemu prizoru priča bil, minula me je lovska grozovitost. Zdaj pa srečno pot na lov. Zvečer se spet tu snidemo, potem pri polni čaši zmenimo, le-kdo naj zmago se ponša plemenitejo? Vi, ali jaz! (Proč. Rogovi doné.)

Vsi. Alo, na lov! (Vsi proč.)

Dumont (ostane pri oknu, dokler vsi drugi odidó vèn, potem klikne:) Kako strašenski lepa je narava! Za drugimi.)

Melodrama.

(Potem za doneče godbe sprememba v zlato vilsko dvoráno, zadej z razgledom na mično pogorje. Sredi dvorane veliko, čarovno zrkalo, pred njim zlat žrtvenik zè žrtvenim kotličem na stopnicah. Keristána zagrnena v svetlo-modro gosto gubano krilo, okrašeno s čarovnimi znaki, in na glavi zlato krono, pride od strani nesóč zlato knjigo in čarodejno palico.)

ENAJSTI PRIZOR.

Keristaná (sama).

Končan je boj, premagala sem se,
Veljá mi zdaj od zemlje se ločiti;
Če prav bridkost utrga mi srce
Da morem njega le tako rešiti!

(Sè sredne kronine ključice sname modri biser.)

Ti dragi biser kleneš mi duhá,
Poslednega, ki v moji moči je,
Katera kmalu tudi za-nj nehá.
V kotličí zlatem zdaj darujem te!

(Vrže biser v zlati kotlič. V njem se vname moder plam.
Grom zadrda. Kratka, prilična godba. Zrkalo se okadi.)

Pokaži čarom bliščavo glavó,
Obrni bisrni očesi va-me,
Prikaži se. Azur ti ime naj bo,
Beseda tvoja z nado naj navda me!

(Godba. Strašen tresek. Dim se vzdiga in v zrkalu se prikaže Azur po egiptovski oblečen, zagrneno glavo, modrobliščeč se na polgolih laktih in obrazu. Mesto oči se mu svetita dva žareča kamena. Magična razsvitjava.)

DVANAJSTI PRIZOR.

Azur. Prejšna.

Azur.

Ti, ki me čarodejno si vstvarila,
Ali blagoslovit ali klet, povej!

Keristana.

Za varha Blodvelju sem te izvolila.

Azur.

Smem biti to? V osodno knjigo glej!

(Med naslednim tresljajoča godba.)

„Osoda naj ne vodi ga nikoli,

„On sam naj si gorjé ali blagor voli.

„Le sam svaritelj si zamore biti,

„Ter sam na pot nesrečno zagaziti.

„In ker osode sila ga ne moti

„Le sam ogniti more se sramoti.

Keristana.

Osodino glasilo že poznam,

Izmišljeno le meni na gorje.

Sedaj ti zlato knjigo tu podam,
 Naj lokavo zvijačo ti povè,
 Ki iznašlo mi jo ranjeno srcé.
 A zdaj nemoča moram proč od tu,
 Zatoraj zvrši delo ti za mé,
 Da brez tolažbe ne pojdem domu.

Azur (vzemši knjigo).

Le z mirom hodi, zvestega boš našla,
 Iz nova me rešnika v službi tvoji.

Keristana. (Godba.)

Oj, da nikoli nisem semkaj zašla,
 Prebridka kazen radosti je moji!

(Počeni vši na kolena bridko sklène glavo pred žrtvenikom.
 Med tužno godbo sprememba v kratek gozdíč. Na strani
 holmec z nizkim grmičevjem.)

Lovcev petje. (Lovci korakajo preko odra.)

Naj bo log, al' temna hosta,

Naglo lovec jo premér';

Mračnega poišče gosta,

Zasledi jo, divjo zvér.

Hola, ho —

Lovci radostno!

Pa jo goni, pa jo tira,
 Dokler mrtva obleži,
 Na večer se solnce ozira,
 Rana rdeča se blišči.
 Hola, ho —
 Lovci radostno!

Kedar tiha noč nastaja,
 Lov'c poišče kočico.
 Puško tje za steno vsaja,
 In objema ljubico.
 Hola, ho —
 Lovec, radostno!

(Vsi proč.)

TRINAJSTI PRIZOR.

Voltej (skrit v grmovji pride na dan).

Zarad mene, le gonite, dokler hočete. Mene pa ne bodete pojali, kakor divjo svinjo, ne! Kar postrelil bi jih vse na kup, te zgage, da bi le petelina imel na puški. Meni kar ne more v glavo, kaj ta šentana gospoda v eno mer lovi po hostah.

Pesem.

Kaj, da bogataš gospod,
 Slast življenja sam si mót',

Da žival, ljudi vznemirja,
 Vsaki teden na lov dirja.
 Meni to ne more v glavo,
 Kako imajo zabavo:
 Plezati na gôro vsako,
 Drezati za vsako dlako!
 Toraj pravim za gotov':
 Najneumnejši je lov!

Dve je ura, ni še čez,
 Vstaja človek ino pes,
 Vsaki s puško se prikaže,
 In jo gladi, in jo maže.
 Letajo, kakor prismođe,
 Prazen jim želodec gode,
 Potlej noč in dan lovenje,
 Češ, to je lepo življenje!
 Dobro, da jaz nisem tak,
 Lovec, ta je vsak bedak!

Gomba piši me v uhó,
 Kakoršno ti tirajo.
 Mene sèm ter tje pehajo,
 Nikdar mi miru ne dajo.
 Zdaj prekucnem se čez strmec,
 Zdaj zapletem se v kak grmec.
 Kar začnejo vsi trobiti,
 Jaz priplazim se po — glavi.
 Potlej temu prav'jo lov,
 Bog se usmili in svet' Gol!

Človek, spehan kakor zaj'c,
 Vsede se na trato zdaje';
 Si natoči malo vina,
 Kar prihrusta divja svinja,
 Komaj dobro se ogleda,
 Že od zadej dva medveda.
 Hoče puško brž popasti,
 Kar od vseh strani pošasti.
 Zdaj pa člov'k naj bije se,
 Tega jaz ne znam, pa je!

(Hiti proč.)

(Spremenba. Mično selišče, zadej jezero v sredi, prijaznih goric. Na desni pečina, nad njo vhod v Keristanin pozemski hram, pred katerim ona stoji v svojem prejšnjem odelu, pa brez krone, gledaje v daljavo.)

ŠTIRNAJSTI PRIZOR.

Keristana.

Zdaj — skoraj že pripleza vrh strmine, pa bo zopet željno pogledoval proti koči Minice, menéč, da vedno tam prebiva mu najdražje bitje. Naj se toraj zadnikrat razveseluje njenega pogleda. (Kratka godba. Spremeni se v ljubeznjivo kmetsko deklico, po taljanski nežno oblečeno. Naglo se potopi v pečino, katera se spremeni v prijazno kočico ovito s trto in cvet-

licami, in iz katere ona iz nenada stopi. Ob enem se kulise premené v orientalične, visoke rože in zlato-obrobjene palme, katere do srede odra segajo. Mišljavo se vsede spredaj na tratino klopico ozališano s cveticami).

Ah, sam le more se svariti,
 Le sam na pot nesrečno priti,
 In ker osode sila ga ne moti,
 Le sam ogniti se sramoti.
 O bridki glas osode, dadeš
 Krila otroku, pa njegov'mu kradeš
 Angelju.

PETNAJSTI PRIZOR.

Blodvelj. Prejšna.

Blodvelj. Jasni dan ti, drago dekle, pa ne bodi huda, da te tako pozno obiščem, hrepenenje moje je že davno bilo pri tebi. Ali povej mi, kaj je, da si tako otožna? Kdo te je razžalil? Ali te ljubosumnost muči? Ali si bolna? Žalostna? Govori! Ali morda bi rada me vžalila?

Keristana. Moj Julij! Ne, jaz nočem tega!
 (Ovije mu lakti okoli vrata in glavo položi na prsi.)

Blodvelj. Potlej pak si le na pol mi tista, ki me je sicer po polnem osrečevala, veselejše polovice ti pogrešam, le otožna mi počivaš tu na

prsih. Narediva mir med sabo, ljubo dete. Ti ne slutiš radosti, ki meni igra v srci. Ti ne smeš na dalje tukaj v svoji kočici bivati, že koj jutri moraš z mano v grad, ker venec nevesti že predolgo diči svilne kite, utegnil bi na čelu ti zveneti. Svet naj bode te pozdravljaj kot preljubo ženko mojo, temu se ne smeš nič več vstavljati.

Keristana. O ne množi mi bridkosti! Ne dviguj me do vrhunca, s katerega mi raj se pokaže, in v katerega pa jaz nikdar ne morem. Jaz sem te prevarila! Jaz nisem tista stvar, katero ti še v tem trenutji iščeš v meni.

Blodvelj. Bodi le, kar hočeš, samo da si vedno tolikanj mi ljubeznjiva. Tri leta je, kar sem z lova tukaj sem zašel in prvokrat zagledal tebe. Nenavadno je lepota tvoja tlela v ti pohlevni koči, kakor biser siromaku v roci. Ti si mi posvetila srce, da nisem nikdar smel prašati, od kod da si, in kdo da si? In glej, pokoren sem ti bil, kakor otrok, nikoli te ne vprašal družega, kakor če boš tudi vedno me ljubila. Ti si kraj ondukaj prevstvarila v raj, in zasadila cvetje, kakoršne le Indijancu sanje lepša. Nikdar te nisem povpraševal, od kod ti taka moč, zadosti mi jo bilo, da si ti stvarila to za mene.

Keristana. Tebi je bilo posvečeno, toda cvelo je zastonj! Lej, dušo naj bi ti potezalo v dišeče kroge svoje ter učilo te, koliko je vredna prava sreča; toda tega nisem bila dosegla. Tvoja

domišljija je predivja in prepoželjiva. Ti zahtevaš, naj bi bilo ti življenje kot sijajna gostba, in le koliko sveta ti vabiš k svoji zlati mizi? O, saj naj bi enkrat ti z ljubeznijo povračal!

Blodvelj. To se bo zgodilo, le tako hudo ne misli. Ajdi, brez pomude z mano, samovaje si zbolela.

Keristana. Zastonj! Prepozno! Dalj ne morem tvoja biti, danes me objameš zadnikrat.

Blodvelj (divje in burno). To se ne sme zgoditi. Kdo se drzne mi najdražjo stvar prevzemati?

Keristana. Osoda!

Blodvelj. Ne verjemi! Sreča moja polna je poguma, da se tako hitro pač ne dá premagati. (Objemši jo.) Ne pustim te iz rok, če prav si mi nezvesta, hočem te ljubiti, dokler se iz nova k meni vrneš.

(Godba. V tem trenutji rudeč orel, z zlato krono na glavi, leti preko jezera.)

Keristana (za sé). Proč od mene, zdajci čutim, da mi ginejo moči! Vidiš-li, žarjavega orla, ki je glavo si okinčal s krono?

Blodvelj. Kaj neki govoriš ti? Nobenatica se ne gane tukaj!

(Godba. Tropa meglenih podob, ki pretéče obračajo oči v Keristano, leti nad jezerom.)

Keristana. Tudi ne pretéče te prikazni, ki me opominjajo, naj grem domu. Le pojdite naprej, jaz kmalu sem za vami. (Strmi za njimi.)

Blodvelj. Predrago dete ti, kako hudo si izbolelo! A povej mi: kaj so te prikazni, kdo ta orel s krono?

Keristana (slovesno). Ilmaha, kraljica Vil. (Počeničši vkloni glavo, potem nadaljuje.) Vedi toraj: Bitja nisi človeškega pritiskal si na srce. Moje ime je Keristana, jaz sem Vilnega rodu in domovina moja, ta je daleč tam v oblacih, ki sè čarom krožijo nad Perzijo in Arabijo.

Blodvelj. Kaj v oblacih je ljubezen hudobija? Kaj osoda tam kaznuje jo s prokletstvom? Potlej pa na zemlji bila bi nebesa, večnost pa pregnanstvo?

Keristana. O poslušaj me, predno preklinjaš! Že je trikrat sedmo leto, kar sem jaz stopila k vam na vašo zvezdo. Blagor le delit zemljanom je poslala me kraljica. Položivši bisrno mi krono gori na vedno mlado glavo, rekla mi je: Vsaki biser krije čar, katerega zamoreš rabiti na vsak način. Obračaj jih ljudem na blagor. Ko zastaviš zadnega, tačas je konec zemljevanja tvojega, povrneš se nazaj, da pred prestolom mojim prejmeš kazen ali povračilo. Pa gorje ti, ako bodeš osrečavala nevredne, ter zaklad odtezala potrebnim! — (Presledek, v katerem jo Julij genljivo in pomenljivo pogleduje.) Kako sem bila storila, bo prihodnost me učila. Marsikak sem še imela biser, ko sem tam pred tvojega očeta gradom zapazila sedemletnega Julija. Ti si bil prijazen, kakor pomladansko jutro,

da ljubezni vnetega očesa nisem mogla odtegniti od tebe. In od tistega trenutja sem sklenila tebe osrečiti, in odkrhnila sem nekateri biser s krone pa ga tebi in tvojemu očetu položila na glavo; od tod neizmerno premoženje, katero si je v kratkem času bil pridobil. O da nisem nikdar storila tega! Umril je. Neobžalovan od nehvaležnežev, edino le od tebe, ti postal gospod si od vsega premoženja, in tedaj še le sem videla, da vse, karkoli sem hotela storiti ti na blagor, vse ti tvoja strast utegne spreobrniti na gorjé. In nisem mogla dalje zapovedovati srcu, pripeljala sem te tukaj sèm, nahajala potem najvišjo srečo, ljubljena od tebe! Zdaj so sanje proč, vsi biseri zapravljeni, najzadnega sem morala še danes darovati tebi na dobro. Nekdaj nisem nič pomislila, da ta utegne pomeniti grenke solze.

Blodvelj. O Keristana! Kaj si mi storila? Jaz te ne pustim in vržem vse od sebe, samo da mi ostaneš ti, in ako ti odhajaš, vzemi sabo tudi življenje moje!

Keristana. O, darežljiv si, kakor kak vladar. Ti svetove bi dajal na dar, da bi mušici otel življenje, toda nočem zlorabiti tvoje velikodušnosti; daruj mi le eno leto svojega življenja, eno leto, ki si sama smem voliti ga; na katero se ti sam več ne zanašáš.

Blodvelj. O vzemi ga! Le vzemi ga! Vzemi, kar te najbolj osrečuje, kar ti je edino, kar premore revno to zveličanje, katero še vživati morem brez tebe!

Keristana. O hvala ti, ne bom te kruto oropala, pripravljena sem zdaj — odpadi mi posvetno zagrinjalo. (Godba. Spremeni se v podobo mične Vile. Ob enem se koča spremeni v pečino, ovito s cvetlicami, obsenčeno od palm in vrb, in v katero je zarezano ime Keristana.) Le-ta pečina naj bo skrivna priča, da je Keristana nekdanj ljubila tu na zemlji. (Godba. Iz cvetlic se vzdigajo Geniji in žalovaje počenejo h Keristaninim nogam.) Solnce tone in cvetlice mi povešajo glavice. Moji Geniji se tiho jočejo, ker morajo z manoj vred proč s te krasne zemlje. (Tožna godba.)

Blodvelj (ginjen padši ji pred noge). O Keristana, umori me!

Keristana. Zahvaljujem se ti za sladko zvestost, moj dragi zemski prijatelj. O, ko bi svojo ljubezen do tebe zamogla vsem ljudem vlti v srca, kako potolažena jadrjala bi od tod! Kar mi prizadeva žalost, tega ti ne smem povedati, ne smem tebi razodeti najine prihodne osode; vendar, ko bi ti razumel groma glas in vetrov tulenje, slišal bi Keristano žalovati po tebi. (Gre s svojimi Geniji za kulise. Godba se prične. Keristana obdana od Genijev prileti na cvetličnih mrežah, razpetih kakor jadra, iz za kulis preko jezera, v katerem se hipoma vidi cela gruča. V tem trenutji se še enkrat ginjeno ozre na Blodvelja in vsklikne.) Julij, o spominjaj se na mene! (Potem se naglo zagrne v temni glavni zavoj, povesi tožno glavo in razpete mreže se hipoma spremené v žalotrake. Kardelo

genijev v večernem odsevu se čaroma prikaže, zorno obnebje se vijolno pooblači in le iz enega vedrega polja še blede zvezde lesketajo za njo. Ko Keristana prijadra za nasprotno kuliso, Blodvelj grudč se na pečini vsklikne:)

Blodvelj. O bog! Daj mi utopiti se v svoji bolečini!

Drugo dejanje.

(Jutro. V ozadji čelo Blodveljevega, novo zidanega grada. Spodej ob širocih stopnicah vodečih do vrat, sedi berač, v oguljeni, vendar neraztrgani obleki z beraško palico. Lasje so mu sivi in globoka bridkost počiva na njegovem obrazu. Jutranje solnce ga obseva. Na strani mrežasta vrata, skozi katera se vidi v graščinski vrt. V daljavi se vidi na holmci poprejšni Blodveljev grad. Novega grada okna so odprta, v veliki dvorani goré luči. Blodvelj in nekaterigostje sloné na oknih.)

Zbor (v obedni sobi.)

Točite, naj vince v kozarcih nam vre,
Kdor zdaj je zaspan, naj ne hodi med nas,

Naj jutro pri oknih le noter nam zre,
 Kdor piti ga zna, se mu smeje v obraz.
 Ha! ha! ha! ha!

(Vršeč krohot.)

Berač (ob enem zè zborom).

O čujte, kaj berač vas prosi:
 Bi sólo košček kruha rad;
 Ko vaša miza komaj nosi,
 Pa mene tare hudi glad.

(Iz nova krohot na njegovo pesem.)

Zbor.

Nobeden naj črnim skerbém se ne vda;
 Neumnemu norcu veselja ni mar,
 Življenje le radostnim dobro velja;
 Le sam svoj sovražnik ne vživa nikdar.
 Ha! ha! ha! ha!

Berač.

O ne prezirajte me reve,
 Prevzetnost dobro ne peljá,
 Tud' jaz imel sem zlate dneve,
 Bridkost imam zdaj za drugá.

(Pobesi glavo.)

PRVI PRIZOR.

Voltej in Roza (prideta z vrta).

Voltej. Že stokrat sem ti rekel, da naprem tajniku mi ne bodi več tako surova. Dobro ga poznaš, da je hudoben človek, naju še zatoži pri gospodu.

Roza. Molči, in mi ne govori, kedar nič ne veš. Jaz moram biti surova, ker sem ti poštena oseba.

Voltej. Nu, to ti je doslednost! Potlej bi pa stolonosci bili najpošteneji ljudje na svetu.

Roza. E, bodi no priprost! Kaj res ne vidiš, da tajnik povsod za mano lazi, da mi niti v kuhinji ne dá miru?

Voltej. I, kaj pa hoče od tebe?

Roza. Za tajnico svojo bi me rad.

Voltej. Drži naj se raje svoje stanice, če je prav tajnik; kaj ima stikovati v kuhinji? Ti ga menda vendar ne poslušáš?

Roza. Saj mi niti ne pustiš povedati mu svoje mnenje.

Voltej. Kaj pak? Tega jaz še vedel nisem. Škodovalo mu ne bo. Sicer pa je od tebe prav lepo, da mi sporočáš kaj tacega.

Roza. Nu, zakaj pa ne? Saj jaz ne maram za-nj, o ko bi mi dopadel, ne zinila bi ne besedice.

Voltej. Pravo! To so čednostna načela. Vendar zalezáj tajnik mi kar ne more iz glave.

Roza. Prenašati ga ni več. Vse že hoče gospodariti. Za najneumnejši reči se briga.

Voltej. Zdaj leta celó za tabo.

Roza. Povsod čé zraven biti.

Voltej. O ko bi bil le naš gospod za kak pogovor, toda nekaj časa sèm je ves zamolkel, kakor kaka stara rena.

Roza. Zato, ker se mu ženitev razdira. Gospod svetovalec Modrín ne dá mu hčere. Kar trpeti ga ne more.

Voltej. K obedu pride danes, pa bi ga trpeti ne mogél?

Roza. Hej ti, ko bi se lahko trpeli vsi ljudje, ki sedajo skup k eni mizi, potlej bi pobraten bil vesolni svet. Kar se godi tu v naši hiši, temu pravijo gostovanje. Toda tem gospodom ljube so samo gostí, ne naš gospod, ki jih daje.

Voltej. In gospod svetovalec?

Roza. Ta je ves drugačen, pošten mož, ki hrani boljši hišni red, ko naš gospod. Prav dobro mi je znano tamkej, pestunja mi je najboljša prijateljica.

Voltej. Meni tudi. Kočijaž me ima grozno rad, in on pa vodi celo hišo.

Roza. Jaz poizvem skor sleherno besedico. Gospod svetovalec le zatoraj nima v čislih našega gospoda, ker tako visoko leta. Boji se pač, da pride

še na kant. Baron Svitelj je ves drugačen mož, in blizo toliko premožen, kakor naš gospod. In tega naj bi vzela milostiva gospodična.

Voltej. To se ne sme zgoditi. Boljšega, ko naš gospod — ne more ga dobiti. On je tako rado-daren, tako dober!

Roza. Predober je tudi napak. Jaz na primer sem veliko predobra s tabo; kratko-malo, gospod svetovalec noče tega.

Voltej. A ona je vsa nora na-nj. Nikdar ga ne pusti.

Roza. Saj mora. Kaj je bilo že ropota. Zmerom se na skrivnem shajata; bog varuj, ko bi gospod svetovalec izvedel to! Da bi le nikomur ne povedal ti.

Voltej. Jaz vsaj svojega gospoda ne izdam. A zakaj pa danes barona Svitelja vabi? Pisan je na listu.

Roza. Ker mora, ker gospod svetovalec bi niti ne prišel brez njega. Včeraj že so obhajali gostí, ker bode jutri gospodične Amalije god. A včeraj jih ni bilo. Zato je bil milostivi gospod kar ves obupan, pisal dolgo, dolgo pismo na svetovalca. Tajnik je jahal v mesto izročit ga mu, pa prišel strašno spehan spet domu s tem poročilom, da danes pridejo; pa ž njimi tudi baron.

Voltej. To je vendar strašno, kar počno z gospodom. Ko bi jaz le vedel, kaj početi. Ko bi nekoliko nališpal to-le reč?

Roza. Lišpaj ti svoje suknje in čevlje, kaj te brigajo reči, ki niso ne za té.

Voltej. Jaz se le bojim, če mu jo izpelje baron, utegne si narediti kaj žalega. Naposled bode še najboljše da jaz sam spregovorim o tem katero pametno z gospodom svetovalcem.

Roza. Ti? No, to bi bile lepe marnje. Bog ti ne zadeni — to bi razžaljenje bilo za tacega gospoda.

Voltej. I, jaz le zatoraj, da mi ne bo očitanja, če se danes ali jutri pripeti kaka nesreča taka.

Roza. A pojdi, pojdi čenča, ti priprosta!

Voltej. E, človek ni nikdar dovolj previden. (Oba proč.)

DRUGI PRIZOR.

Blodvelj in njegov hišni dvornik (iz grada).

Blodvelj. Kako je z nama, moj preljubi dvornik? Ali je pač vse, kakor sem bil zapovedal? Nočem, da bi mene kdo prekosil v sijajnosti. In Amaliji na veselje se mi nobena žrtva prevelika ne zdi.

Hišni dvornik. Da pač res, žrtva, milostivi gospod! Ker se gostija danes še sijajneje ponavlja, bo račun zares precej visok.

Blodvelj. Zato le sreča, da ni treba nje mu plačevati ga. A bogati Blodvelj vsaj ne bode ostajal kaj dolžan? Kako je z naročenim lišpom, ali ga lepoticar še ni prinesel?

Hišni dvornik. Še nič ne vem o tem.

Blodvelj (burno). Nemudoma pošljite v mesto. Skrajni čas je, že ón teden moral bi zgotovljen biti.

Hišni dvornik. Ko bi bila vaša milost naročila ga pri prida-možu, katerega sem jaz bil priporočil vaši milosti, imeli bi ga že v rokah. Bil bi lep in pa po ceni. Ali tajnik, ta je —

Blodvelj. Boljšega mi priporočil. Mar ni tako?

Hišni dvornik. Nerad verjamem.

Blodvelj. Kakor hočeš. Ali ljubo mi ni, če hoče moj služabnik meni biti za poduk; to za prihodnost. Zdaj po lepoticarja! (Obrne se od njega.)

Hišni dvornik (zase, razžaljen). O zvestoba! Ti tepeškana pesica! Nehvaležnost te tepta z nogami. (Proč.)

TRETJI PRIZOR.

Blodvelj. Berač.

Blodvelj. Stara motovila zapuščine očetove. Ta mož je vèn in vèn nezadovoljen mi z vsem,

kar jaz počenjam. Starci so res čudno čudni mi ljudje. Tako slabe volje sem! Danes bode gorek dan na Blodveljevem gradu, odločiven dan! Amalije, ne morem je pogrešati, ne videti je drugemu v naročji, to sem ji prisegel; če se mi ne posreči pridobiti njenega očeta, če ta trmoglavec ne odjenja svojemu otroku, prisiljen bom poslužiti se hudih pripomočkov. Včeraj že sem čakal pisma. Bog! ko bi jela omahovati! (Zagleda berača, ki zamišljen s palico piše po pesku.) Kaj pa ta berač tam? Z okna že sem ga opazil in njegovo petje je genilo me prav nenavadno. Bilo mi je, kakor da sem ga že videl nekje, in ko da hoče moji radosti mrtvaško pesem peti. Čudno le, da moji posli mu pusté sedeti tukaj. Kaj pa pišeš v pesek s palico beraško?

Berač. Svote tistega zlatá, ki sem ga nekdaj imel.

Blodvelj. Tedaj si bil bogat?

Berač (zdihovaje). Bil sem!

Blodvelj. Da obžaluješ zgubo, priča solza ti v očesi.

Berač. Kar obžalujem, to se kaže v moji solzi — grad!

Blodvelj (prizadet). Oho! — Kako se zoveš, kaj si bil?

Berač. Pozabiti oboje, to je mojemu življenju zadna še naloga, in edini pripomoček, ki zamore me rešiti obupa.

Blodvelj. Čudno! (Vrže mu zlat v klobuk.)
Vzemi tu ta zlat! (Hoče v vrt.)

Berač (skočivši po konci mu pade pred koléna, pa ne dotikaje se ga). O milostivi gospod, darujte več, darujte tako svoto, kakoršna se vaši veledušnosti spodobi.

Blodvelj. Ali si oženjen? Imaš morda toliko otrok?

Berač. Sam sem, le bridkost me spremlja.

Blodvelj (vržeč mu še en zlat). Na, nasiti se, in spodi jo od sebe.

Berač. Ne dá se tako lahko odgnati, kakor sreča.

Blodvelj. Spodpahni vzrok, kateri ti jo prizadeva.

Berač. Ali ste vi v stani udušiti pričino ljubezni vaše?

Blodvelj. Kdo ti pravi, da jaz ljubim?

Berač. Kdo misli veledušno, pa ne ljubi?

Blodvelj. Kaj, hočeš se dobrikati mi, berač?
Sram te bodi!

Berač. Kaj naj bi bogatinci le imeli pravico prilizevanja?

Blodvelj. Ne sprašujem te, da bi poslušal tvoje čmernosti zbudljivke. Lahko si zadovoljen z darom. (Na stran.) Tako tesno mi je v obližji tega moža. (Hoče iti.)

Berač (milo). Ne, milostivi gospod! Jaz nisem, niti biti ne smem. Usmilite se le potrebe

moje. To ni lakomnost, in tudi zvijača ne beraška. Privoščite mi obilnega daru, jaz vam bom hvaležen.

Blodvelj. Povej mi toraj svoj poprejšni stan.

Berač. Ne imenujem ga. Ali vedite, da revščine rja je oglodala moj grb, kdo potlej vpraša še za znak podobe, ki ga je lepoticila. Da, jaz zahtevam mnogo, in potem bi utegnil kdo sumiti, da sem besen. Toda besnost ta je daleč še od mojega duha; in če me vi nadarite še tolikanj, dajal sem nekdam jaz še vse po večje svote.

Blodvelj. Sram te bodi tako ječati po dnarjih, najnečimurneja reč, ki jo moremo objokovati. Danes imaš dosti, prideš pa še drugikrat.

Berač. Jaz sem berač in vbogam. (Priklo-nivši se, počasi odide.)

ČETRTI PRIZOR.

Sluga. Blodvelj.

Sluga. Milostivi gospod!— To pismo. (Oddá in odide.)

Blodvelj (zagleda napis). Od Amalije, od moje rajske Amalije. (Bere.)

Moj dragi Julij!

„Odpusti, da ti včeraj nisem že pisala, ali moj hudi, srčni boj je moral še poprej se odločiti.

Zdaj pa ti obljubim, da te ne pustim nikoli. Ne privolim v to, kar mi zahtevajo moj strogi oče, in če moje prošnje vse ne omeče njegovega sicer blazega srca, potem naj se zgodi, kar sva bila sklenila. —“ Amalija moja! O naj bi vendar mogel celi svet objeti. Ho ti! (Sluga pride.) Pokliči mi nazaj berača, ki ravno tamkej v uto seda. (Kaže v kulise.)

Sluga. Jaz ne vidim tam nobenega berača.

Blodvelj. Kaj si slep? Le pojdi!

Sluga (roč, kliče). Alo stavec, sem!

Berač. Kaj zapoveste, milostivi gospod?

Blodvelj. Došlo mi je veselo sporočilo, Blodvelj pa ne more veseliti se ga sam. Odpusti, jaz sem bil preskromen proti tebi. Tu vzemi ta možnjak tu, pa še ta. (Pomeče mu ju v klobuk.) Le vse mi vzemi, kar imam pri sebi. Kar zamoren podajati na dar, je komaj le peščenega zrna vredno proti temu neizmernemu dobitku, ki ga mi ponuja zdaj to pismo. (Proč v vrt.)

Berač (sam). Oj sočutje v nedrih človeških. Kolikrat bolehaš, kakor bil bi jokajočega otroka plod. Le navdušenje je, ki hitroma rodeva vse, karkoli je blazega. Zè zlatom zapravljivčevim beraču napolnilo je klobuk. (Proč.)

PETI PRIZOR.

Dumont (gizdavo oblečen, pride iz grada).

Ah, kaka radost me prešinja! Let' in dan že nisem videl tega kraja. Noč je bila mi predolga. Petdeset cekinov sem postavil na eno samo karto, sem dobil, kar slavec zažgoli, jaz stečem proč, pustim denar in vse je bilo perdù. Ali kaj je zlata blesk proti zarji jutranji. Prekrasen dan! Narava razpolaga vse, vse svoje mičnosti na ogled. (Gleda skozi lorgneto proti prizorišču.) Ondi prihaja stara baba!

ŠESTI PRIZOR.

Prejšni. Stara, brezzoba **mamica** (razcapana, z zveznjem hoste na hrbtu).

Dumont. Bon jour madame! Kam pa nesete ta drva?

Baba. Domu. Koj tu pod grintovci, tje v Jurjovas.

Dumont. A v Kurjo vas? O krasno ime! Vi pač prav radi bivate na grintovcih?

Baba. Ej da, grintovci bi bili že lepi že, ko

bi le gorá ne bilo. Človek tako težko lazi gor navkreber.

Dumont. Take so figure, ki žive tu na deželi. O, ta žena mi je grozno všeč.

Baba (na stran). Da sem mu všeč, pravi. Nu enkrat, enkrat bi bila že dopadala se mu.

Dumont. Kako pisano je razcapana. Kar ne morem se je dosti nagledati. (Gleda skozi enotero lorgneto zatiskaje levo oko.)

Baba. Res da, eno oko obrača na-me; drugo pa zatiska.

Dumont. Jelite, da ste omožena?

Baba. Že čez trideseto leto.

Dumont. In vaš možiček mara še za vas?

Baba. Gotovo. Krišpa me še zmerom.

Dumont. Krišpa — tepe? To pa ni lepo od njega.

Baba. Je že lepo od njega. To je že navada taka tu pri nas na grintovcih. Slabo gospodarstvo, kjer se nikdar ne ravšajo.

Dumont. O nedolžne radosti naravne. Čaki, od te plati mi bo podoba še gotovo lepša, stopite mi tistu-le, da vas malo od dalj pogledam.

Baba. Pojdite, kaj pa vidite na meni zdaj? Da ste me pogledali pred štiridesetimi leti! Zdaj sem že stara baba.

Dumont. Ravno to je, da ste tako krasna. Vi ste strašno lepo stara! Au contraire, še več gubá bi morali imeti na čelu.

Baba. No kaj še? Mojemu možu je že teh preveč.

Dumont. Resnično, vi ste iz nizozemske šole.

Baba. Bog nezadeni. Jaz še videla nisem šole od znotraj.

Dumont. Jaz imam celo zbirko tacih starih bab doma.

Baba. To je prav. Le-ta zbira stare babe, druge bi pa veselilo, da bi mogli se znebiti jih.

Dumont (vzemši kroglato, črno zrcalo iz žepa se zasuče, da se mu okolica ozira v zrcalu). O quel contraste! Graščina, gozd, ta baba, voli na pasovniku! Narava! Velikanska si brez konca!

Baba. Ta človek je prismojen. Gleda se v zrcalu, pa vidi vola v njem.

Dumont. Tu imaš zlat. Dovolj sem te ogledal. (Poda ji zlat.)

Baba (burno vesela). O svetinja vižmarska! Celi zlat na dar! O vaša milost, to je vendar le preveč, ne upam se ga vzeti. Le za kaj? To mi povejte!

Dumont. Pogled na vas mi je naredil toliko veselja.

Baba. Ne, tega hi moj živi dan ne bila mislila, češ, da na svoje stare dni se bom še gledati dajala za denar. Sto tisočkrat zahvalim. (Poljubi mu roko.) Naj mi vaša milost odpusti. – Aj prosim vas, ali sem vam res tako povšeč?

Dumont (se mora smijati). Oj res, dopadete mi izvanredno.

Baba (sramežljivo). Pojdite kam, pri vas bi stara baba še znorela. Ne, če moj mož to izvé, od same radosti me vbije. Pravim pa in še porečem, človek, če je bil enkrat prav pošteno lep, in naj se še tako postara, nekaj mu le vendar zmerom še ostane. (Odcinca proč.)

Dumont (oziraje se za njo). Ha, to se ziblje, kakor stara koklja. Kar razvnet sem, mene vsaka reč tako razburi.

SEDMI PRIZOR.

Prejšni. Roza (hoče s kavino ploščo v vrt).

Dumont. Ah, ma belle Roza!

Roza. Dobro jutro, gospod vitez!

Dumont (jo zadrži). O meni tako brž ne uidete. Stare so charmantne, pa mi mlade vendar še vse bolj dopadejo. Óne malarija za oči, a te pa malarija za srce.

Roza. Gospod vitez, jaz ne utegnem, milostivi gospod želi še kave.

Dumont (jo nežno objame). Brhka Roza!

Roza (izivši se mu). Pa kaj vam je zato, jaz moram v vrt.

Dumont. Ne smete, jaz sem tako enchante! Ta ličica, očesica, in ti pogledi. O narava! Kaj si

tukaj ti vstvarila, kar ne morem se zdržati, moram jo embrasser.

Roza. Gospod vitez, izpustite me, ali vam zavpijem.

Dumont. Tedaj ti pa ključalnico pripnem na usta. (Hoče jo poljubiti, ona zavpije in izpusti ploščo na tla.)

OSMI PRIZOR.

Blodvelj. Prejšni in Volk (iz vrta).

Blodvelj. He, he! gospod vitez. Kaj pa delate?

Dumont. Naravo občudujem.

Blodvelj. Pravo! Pa ljubezen svojo do narave vi raztezate na reči najviše in najnižje.

Volk. Lepo ali grdo, to je vse en kup gospodu vitez.

Dumont. Kaj pa imate tukaj grdega? Narava je najvišja poezija, prava poezija pa nikoli ne more biti grda ali surova. Kedar hočete, se bijem jaz za nje lepoto in se biti dam; in če padem, mi zapišite na grob:

Pod le-tem kamnom tukaj tam,

Vitez Dumont leži kar sam.

On je vse svoje žive dni.

Dvorišče delal naravi.

Zdaj je mrtev, in srečen je

V naročji svoje ljubice.

In kedar pride v rajski kraj

Naravoslovec bo, ko zdaj.

(Ponosno odide v grad.)

Roza (pobere ploščo). Nesramnost! Vsaki že tišči v človeka pri ti hiši.

Blodvelj. Zakaj se pa ne umika gostom, kedar pijejo šampanca. Malo sem ž njo zadovoljen. Tudi gospod Volk se je pritoževal, da se prav nespodobno obnaša proti njemu, in da nespoštljivo govori o meni.

Roza. Milostivi gospod tajnik? A, zdaj naj pa jaz govorim —

Volk (lično). Tega naj se varuje ljubka, izvršuje naj le opravila svoja.

Roza. Jaz le milostivemu gospodu služim, ne pa nekaterim takim.

Volk. Naj le molči —

Roza. Za nič ne zamolčim. Le vse naj pride zdaj na dan.

Volk. Lejte hudomušnost!

Blodvelj. Tiho, tiho, da kaj resnega ne bo.

Roza. Vaša milost še ne ve, kako in kaj je dejal tajnik?

Blodvelj. No, kaj je rekel?

Roza. Rekel je —

DEVETI PRIZOR.

Prejšni. Voltej (urno, potem) lepoticar.

Voltej. Lepoticar je prišel!

Blodvelj. Oh, pravo! Le kar naglo k meni v sobo. (Naglo odide.)

Lepoticar (vstopi pri strani, in Volk ga pelje v grad, poprej pa Rozi reče:)

Volk. Midva se še pogovoriva, dekle! (Proč.)

DESETI PRIZOR.

Voltej in Roza.

Roza. Zdaj pa stojim.

Voltej. Zdaj pa stoji.

Roza (stojéč kakor okamnela). Nad kom bi se iznesla?

Voltej. Čaki, jaz ti ga poiščem. (Hoče proč.)

Roza. Ostani ti! Nad tabo se maščujem, ti nesrečni človek! (Gre nad-nj.)

Voltej. Nad manoj? Še tega se mi manjka. Jaz nisem rekel družega, nego: lepoticar je prišel!

Roza. Kar molči! Ali te — (Mu hoče dati zaušnico, pa brž oslabi.) Gorje mi, božje me zadene!

Voltej. To je dobro, ker drugač bi bilo mene.

Roza (skočeč po konci). Lepotičar naj gre tje, kjer poper rase.

Voltej. To mu sama pravit pojdi, jaz ne vem, kje rase.

Roza. Molči. Jaz se kar več ne poznam.

Voltej. Le brusi si čeljusti, lepoticar te že kmalu naredi, da se izpoznaš.

Roza. Kar ročno se mi poberi izpred oči! (Dela, kakor bi mu hotela oči izpraskati.) Prav ti si vsega kriv!

Voltej. Jaz nisem rekeš družega, nego: Lepotičar je prišel!

Roza. Saj ravno to je tvoja krivda, ti bi ne imel ničesar reči, kedar vidiš, da baš gre po-tezati se za pravico mojega poštenja. (Proč.)

Voltej. To je strašno! Naj ima katera še toliko nepoštenja, nima človek tacih zdražeb, kakor zarad tega njenega preklicanega poštenja.

ENAJSTI PRIZOR.

(Kratka stanica Blodveljeva. Skozi okna vidijo se nasadi in skozi te na prosto.)

Blodvelj in lepoticar (vstopita).

Blodvelj (prav dvorljivo). Kje imate lišp. Le dajte. Veselim se že prav po otročje. O, kolika radost še le za Amalijo!

Lepoticar. Tukaj je.

Blodvelj (ogledovaje ga, postane resen). Za bo-ga! Kaj ste naredili?

Lepoticar. Kako to?

Blodvelj. Tacega ne morem rabiti.

Lepoticar. Saj je prav po vašem naročilu, milostivi gospod!

Blodvelj (prihaja zmerom burneji). Ne, ne, ni tak.

Lepoticar. O prav po obrisu, zagotovim vas.

Blodvelj. Ne, ne, ne, ne! (Čmerno.) To je prestarikave oblike, niti nima kamenov od mene izvoljenih.

Lepoticar. Gospod Blodvelj! Tu gre meni za ime in čast!

Blodvelj. Tako tudi meni; tega lišpa jaz ne morem rabiti.

Lepoticar. Ne vzamem ga nazaj.

Blodvelj. To morate.

Lepotičar. Prenaredim ga vam.

Blodvelj. Prepozno. To darilo je za današnjo svečanost. Pa najlepše veselje ste zdaj vi zamorili po svoji nerodnosti.

Lepotičar (nekaj razžaljen). Gospod Blodvelj! (Zavestno.) Povem vam po pravici: to je zgolj le trma.

Blodvelj. Kar tiho mi bodite, lišp je slab.

Lepotičar. Le pogledjte ga enmalo.

Blodvelj. Ne, zoperen mi je, da bi ga kar zagnal čez okno.

Lepotičar. Pa vendar menda ga ne boste, menim jaz.

Blodvelj. Da ne?! Je že vèn zunaj. (Zažene ga skozi okno.)

Lepotičar (prestrašen). Za božjo voljo. Lišp je vreden vam dve tisoči goldinarjev.

Blodvelj (ponosno). Vam je žal? — Za te groše! Saj jih dobite, le čakite! (Hiti v stanico.)

Lepotičar. To je besnost, kakoršne še nisem videl. Sam poiščem lišpa. (Hiti vèn.)

(Pri oknu se vidi berač, ki je pobral lišp, in ki vzdigovaje ga navkviško poje:)

O hvala, hvala, dobri ljudi.

Zdaj pa dovoljen dar imam;

Srce se mi od bridkosti grudi,

Zakrivil sem gorjé si sam.

(Odhajaje ponavlja še poslednje besede v daljavi.)

Lepotičar (pride žalosten nazaj). Lišp je odnešen, ne najdem ga nič več.

(Blodvelj iz stanice, kaže, da se zaveda in kesa svojega prenagljenja. Prinese kolobar zlata.)

Blodvelj (prijazno). Tu imate denar, gospod.

Lepotičar (spoštljivo). Gospod Blodvelj, jaz pomilujem —

Blodvelj. Ne pomilujte mi ničesar. — Sam naj pomilujem svojo neodpustljivo burnost. Moja kri mi prizadeva marsikako traparijo. Še te dneve moram pušati si dati.

Lepotičar. Beseda dobra spet vse dobro naredi.

Blodvelj (stiskaje mu roko). Kaj ne, da mi ne jemljete za zlo, prijatelj — da pozabite — nikomur nič ne pravite o tem. Ne želel bi, da to pripovedujete okrog.

Lepotičar. Dam vam mož-besedo —

Blodvelj. Da, da, saj vem, da smem znašati se na vas. Tudi bodem prav gotovo v kratkem spet potreboval še umotvornost vašo. Gotovo, da si skoraj naročim kaj. Kmalu; zdaj pa z bogom, moj prijatelj, brez zamere!

Lepotičar (nizko se priklanja). Kako bi mogel to, tako globoko sem vam ganen. (Odhaja je.) Da bi le res kmalu dal mi kaj opravka. (Proč.)

DVANAJSTI PRIZOR.

Blodvelj (sam).

Viharen dan! Da bi le skoraj že bilo po njem.
(Posadi se na stol in strmi pred sé. V daljavi se čujó posledne vrste beračeve pesmi.)

Srcé se mi od bridkosti grudi,
Zakrivil sem gorjé si sam.

Blodvelj (skočéč po konci). Kako petje —

TRINAJSTI PRIZOR.

Volk (nastopi). Prejšni.

Volk. Ah, dragi, milostivi gospod! Kaj slabo se je oponesel lepotičar, ravno sem ga ozmirjal; toda mislite si, lišp je proč, ne ve se za nikogar, da bi ga bil pobral.

Blodvelj. To bi mi bilo neljubo — stane me veliko.

Volk. Moramo ga najti, dobro sem ga videl zabliskati se skozi okno. Pa nikogar nisem blizu videl, samo hišnjo Rozo. Koj sem tekel dol, pa bila je že odšla, in ko sem jo poprašal, rekla je, da ni ničesar videla.

Blodvelj. Verjeti ne morem, da bi ona bila taka.

Volk. Ta reč naj pojde na preiskavo!

Blodvelj. A danes ne, preveč bi burilo, in kdo ve, če je tudi še res?

Volk. Gotovo, saj sem skoraj videl.

Blodvelj. Če je res, mi mora proč, nji ne voščim druge kazni.

Volk. Kako bog časi zapusti človeka! Vse je za slovesnost že pripravljeno, vsi gosti zbrani v vrtni dvorani. Razgled po krasnem dolu dal sem zagrniti. Potrpeti hočemo, da pojde solnce dol, in kakor hitro zajde, vem, strmeli bodo vpričo tacega pogleda!

Blodvelj. Plesalci že pripravljeni?

Volk. Da! Gospod svetovalec tudi že tukaj.

Blodvelj. Amalija tu! Pa še le zdaj mi poveš to?

Volk. Peljal sem jo v modro sobo, in baron je odšel na vrt.

Blodvelj (burno). Baron? Sramota! da svojega tekmeca pa moram še vabiti na gosti. A kaj naj pa Amaliji posvetim, zdaj ko je lišp izgrešen?

Volk. Darujte ji to dragoceno vazo, ki ste jo ravnokar kupili, to bode vendar dar res milijonarja vreden.

Blodvelj. Da, vreden je veliko, toda ravno prav: svetovalec je umetnostim prijatelj; morebiti da si ga priklonim.

Volk (za-sé). Kako se motiš!

Blodvelj. Daj jo okinčati s cveticami, na kratko, vse poskrbi. Jaz moram k nji, le k nji. (Oba proč.)

ŠTIRNAJSTI PRIZOR.

Sijajna soba.

Svetovalec **Modrin** in **Amalija**.

Modrin. Pomiri se mi vendar hčerka in ne prizadevaj mi kesanja, da sem bil tako slab, pa udal se prošnjam tvojim.

Amalija (premagovaje svoj bol). Da, moj ljubici oče, mirna hočem biti.

Modrin. Zdaj stoprv vidim, da si me prevarila s posiljeno veselostjo; ti bi več ne smela njega videti.

Amalija. Narobe, ljubi oče, to bo le okrepilo me za dolgo časa, da bom lože prenašala trpljenje.

Modrin. Nikar mi ne pozabi, da sva v društvu, in da te baron bolj ljubi, ko življenje svoje.

PETNAJSTI PRIZOR.

Blodvelj. Prejšni.

Blodvelj (prisrčno). Prespoštovani mi gospod svetovalec! Kar mi dobra sreča le prožiti more, je visoka čast mi, da vas morem tu pozdraviti na svojem gradu. Milena mi gospodična! Blodvelj ne bo nikdar pozabil, da vi v svojem plemenitem srcu niste odrekli biti mu kraljica neznatne te svečanosti njegove.

Amalija (klanjaje se). Gospod Blodvelj —

Modrin. Dovolj poklonjevanja, saj prijatelj obiskuje prijatelja.

Blodvelj. Ali je pa res tako, gospod svetovalec?

Modrin. Kaj dvomite o tem? Potem bi bilo le na pol tako.

Blodvelj. Aj, kako srčno bi jaz želel, da bi s cela bilo tako, da bi vas —

Modrin (lično). Gospod Blodvelj, vsaki opomin na prejšnje razmere je proti pogodbi, pod katero vstrezam vašemu vabilu.

Amalija. Predobri oče! Dajte vendar se omečiti, če je drago vam življenje svojega otroka.

Modrin. Kaj je to? Zarotba meni za hrbtom? Kaj morda sem povabljen sèm, da bi iz nova rešetal stvar, ki sem jo menil že dognano?

Blodvelj. Vi se motite, gospod svetovalec!
Vaša gospodična hčerka —

Modrin. Sanjari! Njenega življenja sreča mi je izročena od boga, in nikdo mi ne more kaj, če nje v nesrečo ne pustim.

Blodvelj. Gospod svetovalec! Slabo me poznate!

Modrin. Jaz sprevidim le predobro, kar bo razgrnila vam prihodnost.

Blodvelj. Jaz sem obrečen —

Modrin. Po nikomur.

Blodvelj. Zalezavač baron Svitelj me je —

ŠESTNAJSTI PRIZOR.

Baron Svitelj (začuden, pa spodobno). Prejšni.

Svitelj. Kaj je tukaj govorjenje o meni? (Sè zavestjo smehljaje se.) Vi molčite, tedaj o katem sorodniku mojem? To bi jaz kot plemenitnik samo vedel rad.

Blodvelj. Gospod baron! Prav veseli me —

Svitelj (naglo). Razumem, moje prijateljstvo do gospoda svetovalca.

Blodvelj. Je krivo, da mi skazujete čast obiskovanja. Meni je vse znano. (Čez nekaj, ko se je vsem zadrega videla.) Ali bi izvolili zdaj podati se k društvu?

Svitelj. Kakor blagovolite!
 Blodvelj (poda Amaliji lakt.) Gospodična! (Jo odpelje.)

Svitelj (za njima).

Modrin. Bojim se, da smo prišli veselit se, pa bomo pisano se gledali. (Proč.)

SEDEMNAJSTI PRIZOR.

Krasna, zlatom in cveticami okinčana vrtna dvorana.

Zadna stena okusno ozalšana. Vsi gostje zbrani. **Dumont.**
Vivod. Volk. Gospodje in gospé. **Blodvelj, Amalija,**
Modrin (nastopijo še le med petjem, in se vsedejo).

Zbor.

Po okinčani dvorani
 Vijejo se gostje zbrani.
 Kdor se hoče veseliti,
 V Blodveljev je grád mu priti;
 Le v njegovih hramih je,
 Kar človeško srce čé.

(Plesalci in plesalke v španskih krilih se zavrté v mičen ples, in na konci se skupi velika gruča, kjer otroci v ravno takih oblekah ocvetličeno vazo postavljajo na okroglo stalo sredi prizorišča.)

Blodvelj (po plesu za-sé). Kaj je vendar Volk naredil? Zdaj ni, da bi sprejela jo.

Modrin. Pogledjte le, baron, to znamenito vazo, ki jo je ministru neki francoz ponudil za devetnajst tisoč frankov.

Svitelj. Resnično, tista je.

Več gostov (gledaje jo). Krasna res!

Vivod. Pogledjte vendar, vitez, vazo iz Pariza.

Dumont (sedé v stolu, in ne gledé je). O charmant. Kako je izvirna!

Vivod. Saj je še pogledali niste.

Dumont. Meni tega niti treba ni, jaz, da le slišim, de Paris, že vem, da mora biti magnific.

Svitelj. Zares, zavidam vas za ta umotvor, gospod Blodvelj.

Blodvelj (za-sé). Zdaj ne morem več nazaj. (Glasno.) Že več ni moja. To neznatno je darilo, ki ga posvečujem jaz kraljici danešnje slovesnosti.

Amalija (veselo). Ah oče, to me veseli!

Modrin (osorno). Kaj še, dete! Oprostite mi, gospod Blodvelj, pa tega ne pustim, ta dar je vse predragocen, da bi jemal se.

Svitelj. Da, da, predragocen je!

Blodvelj. To ni, gospod baron, na celem sveti ni ga bisera, da bil predrag poklon bi ti-le gospodični.

Modrin. Pa tudi ne vem, od kod da náma taka čast?

Svitelj (polglasno). Bolj razžaljiva, kakor —
Blodvelj (pristežèč). Razžaljiva?

Svitelj. Pri tem ostanem.

Blodvelj (srdito). Kako je to, gospod baron,
da vi se tako zvesto potezujete za gospodične čast?

Modrin. On govori v imenu bodoče mu
neveste.

Nekateri gostje. Čestitamo.

Blodvelj (vničen). Potlej nimam nič več go-
voriti.

Modrin. Vzemite vazo tu nazaj, ker to bi
kneževski bil dar, ne plemenitnikov.

Blodvelj (ponosno). Moj dar je tak. Jaz
sem svojega imenja kralj. Temu umotvoru je naj-
višo vrednost posodila edina misel, da bo le-ta
lepa roka radostno se ga dotikala. Pa, naj ne bo!
Kaj maram. Volk! le vzemi jo proč! To vazo
jaz darujem svojemu tajniku.

Volk (prikloni se na pol v zadregi. Vaza se odnese.)

Svitelj. Kaka besnost!

Modrin. Neverjetno!

Dumont. Ta mož je prismojen.

Amalija. Kako se mora tako spozabiti.

Gostje (ploskaje). Pravo! Tako se milijonar
maščuje!

Blodvelj. To naj nam veselja ne kali. Ker
se je francoska umetnost tako slabo obnesla, hočem
zdaj pred vašimi očmi razviti pa domač obraz,
katerega lepote mi gotovo ugovarjali ne bote. Tu

poglejte, kako lep imam razgled! (Si ploska v roke.)
 (Godba. Zagrinjalo se odstrani in skozi široko okno preko vsega prizorišča se vidi krasen kraj. Prijazna dolina, vasice ob reci, v daljavi zavišnjeje goré v večerni zarji. Okvirju za temelj je nizka palustrada. Spredaj, gledalcem na levi sedi skrivnostna prikazen pod temnim grnjem, osvitljena od zahajočega solnca, berač razoglav gledaje proti nebesom: tako, da celota podaja genljiv prizor.)

OSEMNAJSTI PRIZOR.

Prejšni. Berač.

Blodvelj (na ravnost ne gledaje tjekaj). Ali je kje krasnejši razgled? (Vidé berača se vstraši.) Ha, kaka ta podoba? Čudno to naključje.

Zbor in Berač (ob enem).

Poglejte tu ta krasni dol,
 Kje ima zemlja lepši kraj?
 Nikjer ga ni bilo nikolj,
 Prizor vam prekosi še raj.

Berač.

Ne zvezdni blesk, ne solnca žar,
 Berača ne razveseli.
 Bogastvo je varljivi dar,
 Kjer je prevzetnost, sreče ni.

Blodvelj (neprenehoma strmèč proti podobi, proti Volku). Spodite vendar tega berakona, kaj da mu pustite tako blizo grada se potikati.

Berač (vstane, ter gre od strani, na kateri je sedel, preko holmca skozi grmičevje na prizorišče.)

DEVETNAJSTI PRIZOR.

Prejšni brez berača.

Volk. Katerega berača? Saj ni videti nobenega.

Blodvelj. Tjekaj-le odhaja! (Strmi za njim.)

Volk. Bleda se mu, kali.

Amalija (omedli).

Modrin. Bog pomagi, moja hči!

Blodvelj. Amalija? Kaj ji je?

Vsi gostje (nemirni).

Modrin. Vsa bleda je.

Blodvelj (pade ji pred noge). Amalija! drago dekle! sliši tvojega Julija glas!

Svitelj (pahne ga srdito od nje). Nazaj, ti zapeljivec! Zdaj pokažeš, kdo si!

Blodvelj (razjarjen popade njega roko). Zados-tevanja, moj gospod! To mi je preveč.

Svitelj. Izvolite? (Kaže proti vrtu.)

Blodvelj. Le za mano! (Oba na levi proč.)

Več gostov. Stojta!

Modrin. Zdravnika pripeljite. (Služabniki proč.)

Volk. V pristanico.

Večina. Tak je konec te slovesnosti.

(Druga polovica odide z Modrinom in Volkom, katera vodita Amalijo. Le Dumont, ki je med splošnim vrenjem stopil k oknu, ostane, se pri sredi okna vsede na stol, in ko so vsi zunaj, skoči po konci, se nasloni čez okno, pogleda skozi lorgneto in navdušen zakliče:)

Dumont. Nebeška narava!

DVAJSETI PRIZOR.

Kratka stanica.

Voltej. Roza.

Voltej. Pusti me, le pusti, da pogledam, kaj se je zgodilo. Vsi tekó nekam, in gospodična Amalija, pravijo, cepnila je po tleh, ko metla sirkova.

Roza. Ti ostaneš tukaj. Tebi gre le moja osoda mari. (Bridko ihté.) Najhuje razžaljena oseba v hiši, to sem jaz!

Voltej. I kaj so ti pa storili že spet?

Roza. Le počakajo naj. Jutri grem k sod-niji, vsi bodo zaprti, milostivi gospod, in tajnik in vsi gostje, celi grad in ti.

Voltej. To je, brez mene pač ne more biti. Kaj je pa bilo?

Roza. Zaušnice bi bile skoraj padale.

Voltej. No, potlej sem vesel, da nisem zraven bil.

Roza. Tajnik mi je obetal jih za uhó, tatico me psoval, zahteval neki lišp od mene. Odpovedal nama je v gospodovem imenu službo in je hotel, naj me sluge venkaj vržejo.

Voltej. Nu, to je cela storija! Kedaj se je pa zgodilo vse to?

Roza. Četrť ure je, tačas ko so po vazo šli v dvorano.

Voltej. To je strašno!

Roza. Res človek bi skor mislil, da je čast ukradel in poštenje.

Voltej. In zraven tudi lišp. Ne, ne, saj res ne gre pustiti tega kar tako.

Roza. Ti se moraš potegniti za-me. Jaz sem ženska, sem preslaba, kaj ne vem, kako mi je početi tu.

Voltej. To je res, da slaba, slaba si.

Roza. Ti si možki, ti imaš moči.

Voltej. Da, da, jaz sem močan, zato si bodem tudi premislil.

Roza. Še danes grem, in jutri tožim.

Voltej. In jaz grem jutri, tožim pa še danes. Pa pri kom? Pri milostivem gospodu, kajti, to ti je dolženje, ki ni, da bi rekel, da bi dejal —

Roza (ihté). Kaj ne, da ne verjameš, da sem vzela demante.

Voltej. Nikoli! Ti si prepoštena, ti si le nad oči, in ne nad demante.

Roza. No, zdaj pa le na noge, poberiva, kar imava, pa pojdiva.

Voltej. Livré naj tu ostane, je gospodovo. Jaz imam suktnjo pa mizarstvo, v kakoršni sem sèm prišel, navlake druge mi ni treba, meni si že ti zadosti.

Roza. O, se že spraviva od tod.

Voltej. Jaz grem k mizarstvu nazaj, poprej pa hočem samo v eni reči še skazati se mojstra.

Roza. Kaj pa narediš?

Voltej. Tajnika predelam. Ta je preneotesan, mizar mora nad njega.

Roza. Le dobro se pripravi.

Voltej. O, ti me ne poznaš, sem dober človek; ali če gre za čast in za poštenje, pa divjam, ko ris. Pokažem temu tajniku —

EDENINDVAJSETI PRIZOR.

Prejšna. Točaj (hiti preko odra).

Voltej. Haj gospod točaj! Kam pa?

Točaj. Na velikem sodi počil je obroč, pa moram vino pretočiti.

Voltej. Ha, to se vidi, da osoda namiguje!
Človek, jaz za tabo. (Odide tožno s točajem.)

Roza. To so reči! Zdaj si mora muho napiti za korajžo. Joj mene, ti strahopeti možakarji dandanes, tega ni prenašati več! (Proč.)

DVAINDVAJSETI PRIZOR.

Druga stanica.

Zdravnik. Svetovalec Modrin. Amalija.

Zdravnik. Vam je odleglo, gospodična?

Modrin. Kako je, ljubo deto?

Amalija. Prav dobro, ljubi oče. Že mi je prešlo.

Modrin. Prav po nesrečo sva prišla v to hišo.

TRIINDVAJSETI PRIZOR.

Liza. Projšni.

Liza. Pomagat, gospod doktor, oh baron je težko ranjen. Iščejo vas!

Modrin. Za boga! Moj prijatelj! Ti ostani tu pri moji hčeri. Naglo, gospod doktor. Jaz sem vsega kriv. (Hiti zè zdravnikom proč.)

Amalija. Kaj se je zgodilo?

Liza. Bila sta se. Milostivi gospod in pa baron.

Amalija. Ali je tudi Julij ranjen?

ŠTIRIINDVAJSETI PRIZOR.

Blodvelj (stopi izza tapetnih vrat. Bled je, govori poluglasno, naglo). **Prejšni.**

Blodvelj. Ne, on ni! (Proti Lizi.) Ti, pojdi na prežo!

Liza (odide pred vrata).

Amalija. Za božjo voljo! Kakšen si!

Blodvelj. Kakor mož, ki je kos osodi svoji kljubovati. Vendar še mi sreča moja ni ušla, ker morem govoriti s tabo, sleherna minuta žuga, še nocoj moraš pobegniti z mano!

Amalija. Nemogoče, ne! Ne morem zapustiti očeta!

Blodvelj. Prisegla si, pomisli na prisego.

Amalija. Pa že danes, tako naglo —

Blodvelj. Danes, ali nikoli! Davno imam tvoje posle že podkupljene. Edino Lavro vzemi

sabo, družega premoženja nič. Tvoj oče je onemogel, skoraj se k počitku vleže, pa če tudi ne, saj skrivana ljubezen je iznajdljiva. Pričakujem te blizu mesta, tam pri zapuščeni cerkvi, kjer sva tolikrat se shajala.

Amalija. Moj oče — ali se bodo dali spoprijazniti kedaj?

Blodvelj. Bodo. To široko morje, ki kljubuje njih maščevanju, to jim tudi ukroti prevzetnost. Odloči se!

Amalija. O, ko bi zamogla živeti brez tebe —

Blodvelj. Če ne moreš tega, zloga je med nama.

Amalija. In vendar —

Blodvelj. Da, ali ne! Ne je bridek nož, ki ga porineš mi v srce, da je solnce, sije nama proti Angležkemu.

Amalija. Le eno še vprašanje!

Liza (hitro). Svetovalec!

Blodvelj. Povej mi brž!

Amalija. Pričakuj me!

PETINDVAJSETI PRIZOR. Svetovalec **Modrin**. Prejšni.

Modrin (osorno). Kaj hočete pri moji hčeri tu?

Blodvelj. Bal sem se.

Modrin (vzemši Amalijo na levo stran). Predobri ste vi naprem moji hiši. Ajdi hčerka, voz najučaka, potlej spremim jaz barona. Vi gospod! vi ste povabili nas k svečanosti, (bridko) vam se s težkim srcem zahvaljujemo za vse veselje, ki ste bili ga nam naklonili. (Odpelje hčer, Liza za njima).

ŠESTINDVAJSETI PRIZOR.**Blodvelj** (sam).

O trmoglavost starega moža, koliko nesrečo nakopuješ toliko ljudem na glavo!

SEDEMIINDVAJSETI PRIZOR.

Prejšni. Volk (vstopi).

Blodvelj. Ha, Volk! Že prav, da prideš. Zdaj je tu trenutje, ko mi lahko se zahvališ, da sem ti bil bolj prijatelj ko gospod. Jaz še nocoj to noč z Amalijo uidem na Angležko, prosto ti je, ako hočeš naju spremljati bežéca.

Volk. O dobrotljivi moj gospod! Jaz volim, kar je vaša želja; kamor greste vi, le-tam je tudi moje domovanje.

Blodvelj. Jaz hranim velikanske svote pri angleških bankah. Kolikor zlatnine in pa dragocenstva morem še oteti, hočem zdaj seboj ga vzeti. Kar pa pustim v miznicah, razdeli mojim poslom, pa tako, da ničesar ne izdaš. Želim jim, da dobé gospoda, ki jim dobro hoče, kakor jaz. Na jezeru naj sta pripravljena brodnika, katera imam najeta. Najdalje v eni uri mora vse pri redu biti. Potlej te pričakam tam pri stari cerkvici. Darilo svoje daj v zavarstvo, znano ti je, koliko je vredno! Bodi mi previden, jaz se scela vès zanašam na zvestobo tvojo. (Proč.)

OSEMINDVAJSETI PRIZOR.

Volk (sam).

Ti jadraš proti Angležki, srečen ti piháj, a jaz ostanem tu in zaveslam svoj čoln v zavetje. Kako ti gor in dol hodi solnce! Kdo je zdaj zavisti vreden? On, prevzetni, slavljeni Mecén, ki mora razdejan na duhu zdaj valovom morskim zaupavati ostanke svoje sreče, ali jaz, pohleven, krotek tajnik, ki svojo čedno pridobljeno ovčico zdaj ponižno spravim h kraju; in komu naj zahvaljujem se za zmago to? (Udari se na čelo.) Tebi, ti modrost! Ti največstranska vseh boginj! Narava mi je podelila močno žolčjo mreno, da se ni razpočila pri vseh neumnostih, katerim sem že pet let moral priča biti v le-ti hiši; a modrost, ta je učila me smehljati se. O to je imenitna reč, smehljanje! Koliko ljudi si je že srečo prismehljalo, in največi trap utegne nekaj časa za prebrisanega moža veljati, če se zna smehljati. Zarad tega hočem se smehljati, dokler še živim, potem napraviti krohót na velik glas, na to sledi mrtvaški molk. (Proč.)

(Stoječega že za kulisami potisne Voltej nazaj, v mizarski suknji s kapuco in rumenkastim klobukom na glavi. Pod laktjo dežnik in palico skup zvezana. Iz zveznja na hrbtu se mu kaže kratka pipina cév. Malo pijan).

DEVETINDVAJSETI PRIZOR.

Voltej. Volk.

Voltej. Stoj, divjak! Le kam te nese zlodej? Tu-le počakaš. Kako se ti predrzneš mojo ljubico obrekovati? Kaj ti je storila? Zapodila te, čeljusti sladkalniške, ker si jej pregrd! Vidiš, to ti je poštenost! Meni je zaročena, pa si menil ti, da me pehari! Ona, da je ukradla lišp, le-ta nelišpava oseba? Sram te bodi, tajnik!

Volk. Zadni čas je, da se spraviš že iz hiše, ti pijanec.

Voltej. O jaz imam časa še dovolj! Jaz prav za prav na tem svetu nimam družega opravka več, ko vam povedati na vsa usta, kar vam gre. Verjemite mi, gospod tajnik, jaz vam po pravici povem, da vi ste najnesramneje človeče! Vi ste iz hiše izpravili mene dobrega služabnika, ki je od gospóde svoje zvesto in pošteno bil postrezevan. (Ihté.) Zato vas šiba božja že potepe še!

TRIDESETI PRIZOR.

Roza (tudi pripravljena na odpotovanje, zè zvežiči in dežnikom). **Prejšni.**

Roza. Kaj počenjaš Voltej? Pusti ga. Jaz sem že izvedela, pijan si.

Voltej. Pa kdo ti je natvezil to? Ha, to je izdaja.

Volk. Zdaj se poberita, oba!

Voltej. Pobereva naj se midva? O ne, raje poberiva njega!

Roza. Sram te vendar bodi.

Volk. Hej, hlapci!

Sluge (pridejo).

Volk. Izpodite to beraštvo iz hiše! Zapovem vam v milostivega gospoda imenu. (Proč.)

Voltej (gre nad slugo, ki mora tajnikovi podobno obleko imeti). Kaj, ti naju daješ vèn metati? Ti nesramna izdajica!

Roza. I, kaj pa spet počenjaš?

Voltej. Kar miru mi daj, jaz kar zadavim tega tajnika!

Roza. Saj ta-le tu ni tajnik!

Voltej. Ne? Nič ne dene, pa je kaka druga taka bridka zgaga.

Sluge (se smejejo).

Roza (hotéc potegniti ga za sabo). Le pojdi, no!

Voltej. Naj pa ne izdaja se za tajnika,
človeče, ki nikomur še pisati ne zná.

Sluge. Le naprej zdaj! Mi imamo opravka
še čez glavo.

Zbor.

Ven, le venkaj, že je čas!

Naša hiša ni za vas.

To je grdo razgrajanje,

In surovo obnašanje:

Popijati,

Se valjati.

Alo zdaj.

Urno v kraj!

Roz a.

Jaz ne morem zastopiti,

Kakšen more človek biti,

Da se more ga napiti,

Um in pamet izgubiti,

Nič več tega razločiti,

Kje ima peta alj glava biti,

Vendar, dajte me oprostiti!

Voltej.

Dajte mi ljudje verjeti,

Vse nečimurno na sveti:

Komaj piješ pol'č deveti,
 Že iz mošnje ni kaj vzeti,
 Že po glavi in po peti
 Se začneš okrog vrteti.
 Še en pol'č, s'cer ni strpeti!

Zbor.

Kaj pomaga tu zijati,
 Dajta naglo se pobrati!

Roz a.

Raje si izvoli spati.

Volte j.

Jaz sem jel se že majati.

Zbor.

Le nikar se obotavljati,
 Al' začnemo ven metati;
 To nikakor več ne gre,
 Le iz grada ven, pa je!

(Odpeljejo ju ven.)

EDENINTRIDESETI PRIZOR.

Berač. Blodvelj.

Godba. Notranje zapuščene gotiške kapele, golo zidovje še. Na pooblačenem nebesi sveti mesec in njegov žarek prodira baš skozi uhodna vrata, da razsvitljuje berača, kedar govori.

Berač (sedi na vogli zadne stene na kamenu in v mraku).

Blodvelj (zavit v kolesni plašč, vstopi). Nocoj je hladno, in na jugu vstaja huda ura. Da bi le kaj skoraj prêšla. Kaj šumi? Kaj nisem sam tu? Kdo čepi ondi na tleh? Le ven!

Berač (vstane). Jaz sem milostivi gospod! Že dolgo čakam tu na vas.

Blodvelj. Kaj, da mi ta berač-le danes tretjikrat že stopa pred oči?

Berač (stopi za korak naprej, mesec ga osveti).

Blodvelj. Kako neznano sveti mesec na-nj! Kaj hočeš ti od mene tukaj, grozna ti prikazen, sama svoje reve kriva?

Berač (poklekne). Ah, brezupna osoda mojega skrivnostnega gorje in tudi boječa moja skrb za vas, zapuščajočega ondukajšno deželo, to me sili, da grudeči svoj život iz nova vržem v prah pred vas. Tu na brezsrčni zemlji ste mi samo vi, na čegar veledušnost se zamorem še zanašati.

Blodvelj. Izgubi se od mene! Dalj ko te gledam, groznejši mi prihaja tvoj obraz. Ne vsiljuj mi ga, jaz nočem nič več videti te.

Berač. To je na vas, milostivi gospod, da me odpodite za zmirom. Toda v ta namen bi morali veliko darovati. Dajte mi le polovico tistega zaklada, ki ga skrivate na nedrih, in nikdar več me ne bote čuli stokati vam pred nogami.

Blodvelj. Ti lakomna prikazen! Kaj je satan te zarotil, naj mu vlačiš zemeljsko zlato v pekel? Besnost ti ne more imeti tacega zahtevanja. Berač izdihujoč po milijonih!

Berač. Pametneje je, zahtevati jih, ko zapravljati, kakor ti!

Blodvelj. Kako se ti predrzneš mene klicati na račun. Ti nehvaležna pijavka, ki sem toliko izdajal ti na dar!

Berač. Berač se nikedar ne naveliča zavidati bogatinca.

Blodvelj. Kakor pasje lajanje hršči njegovo roganje po noči.

Berač (proti uhodu klicaje). O sliši svet, o čujte vsi ljudje, najbogatejši mož pusti berača lakoto trpeti!

Blodvelj (poluglasno). To zadiranje me še izda na zadnje. To molči vendar, spravi to zlato, da bodeš sit. (Vrže mu mošnjak.)

(Daljno gromenje.)

Berač (ga pobere glasno stokajoč). Premalo je

za mene, moja revščina je prevelika. Jaz ne odjenjam svetu potoževati svojega trpljenja, in človeštvo kličem, naj med nama sodi.

Blodvelj. Če ti zlato ne more zapahnuti ust, naj ti jih zapre to jeklo. (Potegne meč in ga hoče raniti.)

Berač (obstoji). Morilec! Ti zastonj divjaš, ti nisi ranil me. Kar zahtevam, le edino to zamore me utolažiti. (Proseče.) Da bi vendar le še zdaj dovolil v mojo prošnjo.

Blodvelj (trdo). Ali me hočeš siliti? Nikoli!

Berač (poluglasno). Tedaj pa beži zapravljivec, beži! Toda meni ne ubežiš, na Themsi, tam se iz nova vidiva. (Proč.)

(Mesec se skriva za oblake, vetrovi buče, strele švigajo.)

Blodvelj. Ko sem v mesečnem odsevu tam strmel mu v blede obraz, bilo mi je tako neznano, kakor da mojega očeta duh grozi v mé. Ta noč bo strašna! Ha, neka senca se mi bliža!

DVAINTRIDESETI PRIZOR.

Prejšni. Amalija (ogrnena v plašč, z možkim klobukom na glavi, vstopi ne sopihaje.)

Blodvelj. Ali si mari ti, Volk?

Amalija (pade mu onemogla v naročje). Ne, jaz sem jaz, moj Julij!

Blodvelj (srečen). Amalija, ti drago dekle, tako sama?

Amalija. Služabnic mojih ni nobena hotela z manoj deliti mi negotovo osodo. Oče čujejo tam pri baronu; toraj, le kar ročno v beg; ker kedar pridejo domu, takoj poprašajo po meni.

Blodvelj. Žal mi je za zvestega Volka, tu puščanega, ali nevarnost naju pritiska. Da bi le ne bilo nama bati se nevihte!

TRIINTRIDESETI PRIZOR.

Jezerovo obrežje. Na pečini koča brodnikov. Matej in Tom, dva brodnika vlečeta čoln z jadrom h kraju. Valovi visoki. Ne popolnem temno, ampak bled svit.

Tom. Matej.

Tom (stoječ na pečini in vlekóč čoln). Matej zgani jadro, ali ti veter ga raztrga.

Matej (storeč to). Še te pasje ure se jemanj-kalo, da vbogim brodnikom zaslužek krati.

Tom. Če zjutraj koj za rano ogledaš staro babo godrnjavko, potlej ti je že hudič pri rokah s hudo uro.

Matej. Nikar tako ne kolni, ali ti jezero še više vskipi.

ŠTIRINTRIDESETI PRIZOR.

Prejšna. Blodvelj. Amalija.

Blodvelj. Ha, sta tukaj? Zdaj le naglo, da odrinemo.

Tom. Kaj neki mislite, za tacega vremena se voziti?

Blodvelj. To mora biti. Jaz sem vaju najel!

Matej. Za prepeljavo, da. Ali kaj nama pa plačate, da utoneva?

Tom. Ta piš nama desetkrat preobrne ta čolnič.

Matej. Ne veslava ne!

Blodvelj (obupno). Morata!

Tom in Matej. Ne bova.

Amalija (za-se). O bog, kaznuješ me že zdaj, v ti uri.

Blodvelj. To kroglo glej, kar zapodim ti jo skozi glavo! (Podrži pred-nj risanico).

Tom (zbiže mu jo z veslom iz roke). Le pustite to neumnost, bo že vreme zabobnelo.

Matej. To morate drugače siliti naju.

Blodvelj. Dobro toraj! Pet sto Luidorov vama dam, ko hitro imamo jezero za hrbtom.

Tom. To je beseda! Hej tovariš, češ zastaviti življenje?

Matej. Zakaj pa ne? Če opredem, saj ne bom sam.

Tom (včari Blodvelju v roko). Kaj mari vihar, velja! Ali čujte, da nama ne vpije to dekle! Voda je, kakor moja hudomušna baba, bolj ko bi se bal je, huja je, ali če jo z veslom dobro trenem po čeljustih, pa je tiha. Zdaj pa le!

Blodvelj. Alo, srečno pot!

(Vsi štirje grede proti čolnu. Godba začne. Nekaj časa prevračajo čoln, pa odveslajo. Vihar divja. Trešči. Povodne tice leté preko odra. Pa hitro se vihar poleže, valovi nižajo, mesec se na pol prikaže izza oblakov, ter osveti berača, ki zgruden sedeč v malem, jedva znatnem čolničku z raztrganim jadrom počasi mimo vesla. Godba svira melodijo beračeve pesmi. Ko ta odvesla, povzdigne se vihar iz nova in zagrinjalo pade.)

Tretje dejanje.

Blodveljev grad, kakor s početka drugega dejanja, le stara graščina v daljavi je razvalina. Blodvelj, scela beračeve podobe, sedi ravno na tistem mestu, kjer je berač sedel. Ko uvodna godba, po odgrnjeni prizorišča še nekaj trenutkov trajajoča, umolkne, vstane po konci.

PRVI PRIZOR.

Blodvelj (sam).

Tako tedaj te vidim spet po dvajset letih, ti ponosni hram življenja in radovanja mojega. Tako nekako resno in mišljivo mi stojiš tu, kakor kak spominek v grob propadle veličasti, stara pa veselost zdi se tudi iz tebe že ubežana. Nekdaj radost je donela iz ôkén le-te marmorske dvorane, in srebrne kocke so tekljale po zeleni mizi okrog, pijani igralci izvráčali na moje zdravje polne čaše, in

razkošno radovanje je objemalo vse te prostore. Zdaj je tiho in mrtvo, že davno je zazoril mladi dan, a ona vrata so še zmirom kar trdo zaprta; ali nemara, da mi v tem trenutji le zatoraj kažeš tako resno lice, ker te ustanovnik tvoj tako pozdravlja spet? Da, kar te nisem videl, je osoda se zelo, zelo mi spremenila. Žéno, otroka in vse svoje premoženje, vse sem zgubil sam po svoji krivdi. Da bi tukaj kdo preganjal me, mi ni se bati, ker Svitelj, največi moj sovražnik, pal je v vojski. Vendar v tacem stanji, kje čem zdaj prositi za pomoč? Blagi svetovalec, ki je nama še pred svojo smrtjo odpustil, ta je davno že na onem sveti. Tudi sem že pisal nekaterim prijateljem, toda nihče noče več poznati me, ubožanega Julija. Zatoraj hočem le najzadno še poskusiti, pa po beraški tujcu se zaupati, povedati gospodu tega grada, da sem jaz bil prvi, katerega oči so gospodarski rajale po ti prijazni domačiji, ter da zdaj pa nimam zvati svojega ničesar razun te beraške palice. Mogoče, da ga velikost nesreče moje vendar gane. Tukaj baš vrtnar prihaja, njega vprašam.

DRUGI PRIZOR.

Prejšni. Vrtnar (s prilivalnico, flegmātičen in precej surov).

Blodvelj. Dobro jutro!

Vrtnar (sumljivo pogleda). Dobro jutro. (Za-sé.) Moram vendar izpustiti velicega pesa iz verige, ker se toliko potepuhov klati todi okrog.

Blodvelj. Ljubi moj prijatelj, ali bi bili tako dobri, pa povedali, kako se vašemu milostivemu gospodu pravi, in pa koliko časa gospodari že na tem-le gradu.

Vrtnar. Vi bi radi pač kaj poprosili ga?

Blodvelj. Želja me je govoriti ž njim.

Vrtnar (za-sé). Saj vendar se ne kaže, da bi hotel kaj ukrasti. (Glasno.) Kacih dvanajst let bo. (Šteje.) Blodvelj ga je zidal, pa pobrisal jo na Angležko, potlej kupil ga neki grof, je umrl, in potem prevzel ga naš gospod, in pač ga tudi obdrži do smrti.

Blodvelj. Ali ste že kaj dalj v njegovi službi?

Vrtnar. Precej dolgo, toda včeraj mi je osebno odpovedal.

Blodvelj. Kakšno ima pa ime?

Vrtnar. Gospod plemeniti Volk.

Blodvelj. Plemeniti Volk? O ti družini nisem nikedar še čul.

Vrtnar. Saj ta družina tudi ni bogvé kaj. On, bil je tajnik Blodveljev.

Blodvelj (naglo). Moj tajnik? (Zavestno.) Kaj pravim —

Vrtnar (debelo pogleda). Kajmu pade v glavo? (Za-se.) Temu je nekoliko manjka. (Pokaže na glavo.) Zdaj bi celo tajnika rad. (Glasno.) Pri Blodvelju, sem rekel, ki je umrl tam v Ameriki.

Blodvelj. Po tem je vaš gospod brez dvoma kaj velicega podedoval?

Vrtnar. Kar najmenj tega, znal je le Blodvelja tako smukati, in od tod njegovo premoženje; tisti bil je tako bedast, da ga je še nadarjal zato. Prav božal ga je. Naš je pa debelo se smejal mu v pest in slabo govori on tudi še za mrtvim. Taka se godi mladim gospodom, znajočim le zapravljanje, pridobiti pa ničesar. Vse natikajo le prilizevalcem, drugi jim niso isto vrstni, in če potlej sami pridejo v potrebe, posmehuje se jim vsak. (Ponudi mu tobaka.) Hočete malo ponosljati?

Blodvelj. Hvala! (Po nekolikem premišljevanji.) Volja me je vendar govoriti ž njim!

Vrtnar. Nu, če bode ravno voljen, morebiti, da vam dá kaj malega. (Seže v žep). Nu, nate tu za glažek brinjevca.

Blodvelj (zaničljivo). Kako ste dobri. Lepa hvala vam.

Vrtnar. Lej si no, beraču mora dober biti vsak grošek. Pa saj sami najbolje veste, koliko vam treba!

Blodvelj (ginjen). Hvala vam za vaš poduk! A čudim se, kako da vi vse to pripovedujete o gospodu svojem.

Vrtnar. Popred bi ne bil storil tega, toda zdaj, ko pojdem v kratkem proč, nu kaj mi pa zato?

Blodvelj. Povejte mi še eno: gospod Volk v krivičnem tem posestvu — ali je srečen pač?

(Vrata se odpró.)

Vrtnar. Če je srečen? Poglejte ga, pa se sami prepričajte.

TRETJI PRIZOR.

Prejšni. Volk (zelo postaran, bolehav, v kožuhu. Trije služabniki ž njim).

Blodvelj (zganoč se). Bog! Ne bil bi ga spoznal!

Volk (ponaša se tožno in mišljivo). Nocój sem imel slabo noč, danes se mi zdi še solnce vse pomračeno.

Vrtnar. Milostivi gospod! Neki reven mož bi rad govoril z vami.

Blodvelj. Lažnik, zdaj nisem več. (Za-se.) V obližji tega čutim se bogatega.

Volk. Revneji ne more biti od mene. Kje je?

Blodvelj (stopeč naprej). Blodvelj mu je ime.

Volk (zganoč se). Blodvelj? (Prime se za neri.) Kako me je zbodlo! Ta naduha je vendar še neusmileneja, kakor pa ljudje. (Za-se.) Glej, še je živ, in tak nazaj prihaja. Bog tako kaznuje svoje grešnike.

Vrtnar. To je tisti bogati Blodvelj? Lahko noč, sem pa že še raje vrtnar. (Proč.)

ČETRTI PRIZOR.

Prejšni (brez vrtnarja).

Volk. Gospod plemeniti Blodvelj, štejem si v veliko čast, da se spominjate še svojega starega služabnika, in pomilujem le, da mi bolezen, ki me tare že več let, zdaj ne pripušča, da bi vašega prihoda dan obhajal tudi tako sijajno in veselo, kakor bi vi mogli to zahtevati od mene.

Blodvelj. Jaz nimam nič zahtevati, prav čisto nič. To, kar sem po pravici imel zahtevati, to je po nekem Višem (pogleda kvišku) že se mi dogodilo. Hotel sem samo mojega gradu posestnika še videti.

Volk (smehljaje). Da, res prav čuden ta dogodek, ki vam priča, s kako stanovitno pač mar-

ljivostjo držim se hiše vaše. Mene je nebo nadáriló z velikim pridobitkom, zdaj sem pa tudi trpel hude zgube. Ne zamerite, zdravnik moj mi ne dovoljuje mnogo govoriti, vašega obiskovanja čast vem prav čislati. (Proti služabniku.) Spremita me do onega razgleda le. A čemu neki! V grad nazaj. Ne, tudi ne! Tje v vrt. Na vrtu je tako lepo, le škoda, da cvetličje že veni. (Potresaje se.) Tako me mrazi danes.

Blodvelj. Meni solnce gorko sije.

Volk. Mene zebe. Pojdi doli v vas poklicat onega pobožnega moža, ki ga zdaj tako rad imam pri sebi, da mi bere kake svete bukve. Svete bukve brati tako rad poslušam; svet mi je pre spačen, človek le v prihodnosti dobiva še nekoliko tolažbe. (Zleze v vrt, sluge za njim.)

Blodvelj (zadnemu služabnikov). Gospod je zelo bolan. Ali je čislan? Mu voščite, da bi dolgo živel?

Sluga (majaje z glavo, mrzlo). To vam je prava mušnica skopušna, vsem odurna; toda, saj za nekaj tednov bo po njem. Pa z bogom! (Za drugimi v vrt.)

Blodvelj (pogleda kvišku in sklene roke). O Blodveljev grad, taki-le ljudje živé med tvojimi zidovi! Kaj čem zdaj početi? Tisto malo novcev, kar sem še imel, porabil sem več mesecev popotovaje. Varčeval sem, živel ob susem kruhi, vendar nimam niti bora več! Tam moj stari grad! (Ozira se na daljno razvalino.) Propal je, prav spominjevaje me na mojo zdajno srečo. (Obstoji mišljav sè sklenenimi rokami.)

PETI PRIZOR.

Voltej (v meščanski obleki kot mizar, z likačem v žepu, pripoje. Črno-sivkaste lase). **Prejšni**.

Voltej. Zgodaj vstaja vsak mizar, trala, la, la. — (Zagleda Blodvelja.) Glej, glej, tu vbozega moža, mu moram vendar nekaj dati. (Vzame groš iz žepa, hoče Blodvelju podati, pa ostrmi, ko ga zagleda.) Hej starec!

Blodvelj (obrnivši se proti njemu). Kaj je — **Voltej**. Ne vem, pa ta obraz — obraz poznam — Zdaj si ne upam več mu ponujati groša.

Blodvelj. Kaj hočete neki?

Voltej (še bistreje). Ta glas — to vendar ni? (Tresóč se.) Ej čujte — to bi bilo grozno — prosim pa nika zamere! Ali poznate ta-le grad?

Blodvelj (ginjen). Če ga poznam, prijatelj? Saj je nekedaj bil moj!

Voltej (burno kriči). Moj milostivi gospod! Moj milostivi gospod!

Blodvelj. Kdo pa si prijatelj?

Voltej. **Voltej**. Kaj vaša milost ne pozna več pomagачa me mizarskega, Volteja, svoje dni pri vas na delu, in katerega ste bili vzeli si za slugo, ker vam je bil tako všeč!

Blodvelj (dobrovoljno). **Voltej**, tisti dobri in pošteni **Voltej**? Ti se še spominjaš na-me?

Voltej. O, kaj še, kaj! Ne bo tako pod nič! Jaz kuham sam. O bodeva že gledala, jaz in pa moja stara. Saj se že najde kak kurji kljun kje! Dokler ima Voltej kaj, dotle ne bode vaše milosti še konec, ne! Zdaj, le na noge! Ah, pa to ne gre kar tje po vrhi. Vaši milosti se vendar še spodobi kaka odlika. Jaz pojdem pred vami, vaša milost pride za menoj, otroci moji morajo na obe strani, in kedar vaša milost vstopi, morajo zaklicati na celi dušek: Živio! Našega očka milostivi gospod naj nam živé!

Blodvelj. Oj ti dobri Voltej!

Voltej. To je življenje na tem sveti! (Odideta sklenena.)

ŠESTI PRIZOR.

Mizarjeva stanica. Mizarski ploh. Mizarsko orodje po stenah. Miza in stoli. Na levi okno, na desni stranska vrata. Anka podi iz stanice Miheca, ki ima kučmico na glavi in v roki knjige, zvezane z jermenom. Tinko sedi pri pluhu.

Anka. Mihec. Tinko. Janko. (Pozneje) **Milko.**

Anka. Le čakaj tiček ti, da mama pridejo domu. Bom dala ti te sladkarije! Komaj je doma, pa spet že draži in nagaja.

Mihec (jokaje). Saj so mama rekli, da.

Anka (potegnivši Tinku žago iz roke). Pusti, pravim, vse boš ateju pokazil.

Tinko. Jaz že delam, kakor ata. (Tolče.)

Milko (hoče ven iz stanice, pa pade, in joka).

Anka. Vzdignite fantika! (Ga vzdigne in posadi na mizo. Oblečen je še v otročjo suknjico.) Še oblečen ni. (Oblači ga v kamižolico.)

Mihec (potezaje jo za obleko). Daj mi ključ, da knjige shranim.

Anka. Pusti me pri miru, da oblačim fantika. Naj mama pridejo! Je že enajst.

Janko. Tinko, pojdi venkaj, greva v golobnjak!

Anka. No, kedar ti-le butci pridejo iz šole, ni strpeti več doma.

Tinko (Tolče).

Anka. Ali ne nehaš precej s tistim kladivom?

Mihec (kazaje ven). Meso kipi.

Anka (posadivši malega dečka sredi sobe, kričečega). Varujte ga, da si kaj ne naredi! (Hiti ven.)

Janko (kliče). Tinko, pojdi no ven.

SEDMI PRIZOR.

Voltej. Blodvelj. Prejšni.

Voltej. Le kar noter, vaša milost, pa nikar se spodtekniti tu nad dečkom! Kdo je pa posadil ga na sredo! Čeden stol gospodu.

Mihec (teče v shrambico in prinese lesen stol).

Voltej. Ličje ž njega!

Tinko (stori).

Voltej (proti Mihcu). Prinesi blazinico.

Mihec (stekoč se spodtakne).

Voltej. Lej ga no, prevrne mi še lim. Nu, kako se vaši milosti dopada kaj pri nas?

Mihec (prinese posteljno blazino).

Voltej. Kaj pa počneš? Zakaj ne plevnice? (Ga odpodí, proti Blodvelju) O, prosim, le kar sedite. Anka, kje si pa? To pojdi noter! Vsi otroci! (Anka in drugi vsi, razun Jankeca.)

Voltej. Kje pa je Janko?

Anka. Ven zunaj spet.

Voltej (pogleda skozi okno). Tu imam tedaj čast predstaviti družino svojo. Eden, dva, tri, štirje, peti sedi pa gori na golobnjaci. Moja žena pride ravnokar domu, to bo vesela! Janko, le kar naglo dol, pa noter!

Janko (vpíje). Jaz ne morem tako hitro dol.

Voltej. Pa skoči na tla. No, otroci zdaj lesem-, tako-le na kolo.

Janko (pride).

Voltej. Pogledjte zdaj gospoda-le, moj ljubi, dobri, milostivi gospod je ta, o katerem sem vam pripovedoval že tolikrat, kako je toliko dobrega on storil vašemu ateju in sto ljudem še drugim. Pojdite pa vsi mu poljubite roko! (Otroci ubogajo, medtem pravi Janko:)

Janko. Atej! Saj ta ni tak, kakor kak milostivi gospod.

Voltej. No, pst, le tiho, kaj poznaš ti, kakšni so milostivi gospodje?

Janko (poljubi Blodvelju roko).

Milko (tudi). Vaša milost! Milko tudi poljubkati vam roko.

Voltej. Najmlajši vbošček moj, pa muhast, s cela, kakor sam jaz, vaša milost.

Anka (v zadregi). Vaša milost! Atej so nam tolikanj dobrega in lepega pripovedovali od vas, da smo res zelo veseli, vas poznavati.

Blodvelj. O Bog! (Zgrudi se v stol od bolesti in sramote, ter si z obema rokama zakrije obraz).

Anka (tiho). Atej! O kako se mi smili ta gospod, to mora revež biti!

Voltej (tihotno). Kaj ti to, kak drugikrat.

Anka (odide).

Voltej. Alo otroci, na dvorišče, malo ven! (Proti Tinku.) Ti, vjameš najmastnejo račo. (Proti Mihcu.) Ti pa brž poiščeš mamo. - Koj naj pridejo domu. (Otroci proč.)

OSMI PRIZOR.

Voltej in Blodvelj (sama).

Voltej. Moj Bog! Otroci ne vedó še, kako da svet pelja. (Izdihne.) Da, da! A vaša milost naj ne bo tako otožna, ne! Jaz sam veliko nimam, toda vaši milosti pa le še ne pustim jemati konca. Vendar, naj mi vaša milost zdaj pové, kako je to tako prišlo do tolike nesreče!

Blodvelj. Osem let sem srečno živel s svojo blago ženko, ki mi je na Angležkem tudi povila ljubega sinčka. Ali ko sem v južno Ameriko šel na popotovanje, — o ona si je zelo prizadevala odvrniti me od tega, kakor da je slutila nesrečo mojo — takrat mi je smrt utrgala oba. Potem sem sam nazaj se vrnil v London, pa iskal tam raztrešenja. Stroški so bili vedno veči od dnéva do dnéva. Jel sem se spuščati v vrtoglave špekulacije, v katerih sem le slavo žel, sejal pa novce. Po nekoliko letih se mi premoženje že do malega skrči. Zdaj me groza jame obhajati, in sklenem povrniti se nazaj spet v domovino pa začeti pametno živeti. Potem pridem tje na Nemško, neka prenesrečna misel mi vелеva, naj obiščem Wiesbaden. In tu je meja moje lahkomišljenosti. Po dvajset letih spet enkrat igram, nadejaje se, da iz nova pomnožim si premoženje. Jaz dobim, igram

na dalje in zgubim vse, vse! Celó obleko moram tam pustiti, ter potem sè samo dvajset tolarji peš potovati daleč v svojo drago domovino, kamor me je siloma potezalo, in glej, tako sem vbožan zdaj — berač.

Voltej. To je pač res žalostna dogodba, pa je vendar treba, da se izvé. A naj mi vaša milost odpusti, nekoliko ste vendar vi sami krivi. Ne spodobi se, da vam to pravim, ali tak gospod, stoječ mi, kakor vi — to res velja, da grize se na smrt. Ne morem pomagati, jaz pač govorim, prav kakor mislim.

Blodvelj. Prav imaš. Še le zdaj mi pred dušo stopajo svarila, katerim sem se posmehoval iz zgol prevzetnosti. Keristana, in neznana tudi beračeva prikazen, ki je toliko časa me pregnjala, in o kateri pač nikoli ne uganem, kaj in kdo je bila, in od kod?

Voltej. No, pa zdaj naj vaša milost se vtolaži. Kakor sem vam rekel. Vse, karkoli mi je v moči. Naj bi vaša milost milostivo blagovolila stopiti zdaj v to drugo sobo, da se tukaj malo skup pomete. Je tako nelično! Pa naj vaša milost si nekoliko ogleda notri okrog, morda si vaša milost najde kako reč, ki bode veselila vašo milost.
(Spremi ga do vrat.)

Blodvelj. O služabniška zvestoba, ti si mesecu enaka, vidimo te stoprv óndaj, ko nam solnce že zaide. (Proč.)

Voltej. Te besede so pač lepe, ali razumel jih jaz nisem. Anka, otroci noter!

DEVETI PRIZOR.

Prejšni. Anka. Tinko. Janko.

Vsi. Kaj pa, atej?

Voltej. Imate radi ata?

Vsi. Imamo.

Voltej. Ali hočete, da bo vesel?

Vsi. Hočemo!

Voltej. Dražili ste me že zadosti. Glejte, da ste proti temu-le gospodu tukaj notri prav spoštljivi in dobri. Zdaj ostane tu pri nas, ker jaz ga ne pustim proč; prosite pa še mamó, saj so dobri, časi le nekoliko neješči.

Mihec. O mi že vemo, kolikrat nas —

Voltej. No, no, kaj zdaj stariši otrokom prizadevajo skrbi in pa bridkosti, to je že kaj novega. Tedaj le noter k njemu. Jaz se precej vrnem, ko popravim vrata v krčmi; pa nikar mi pozabiti, kar sem rekel. To je revež. In z nesrečnimi ljudmi se mora pa lepo ravnati; srečnim se že laže malo ponagaja. (Otroci v shrambico.)

DESETI PRIZOR.

Voltej (sam).

Ne, če človek doživi kaj takega! Kar znorel bi o svoji sreči. Kaj se hoče! Človek obrača, Bog pa obrne.

Pesem.

Na sveti se prepira vsak,
Komu da boljše gre,
Drug pravi družemu bedak,
Pa sta oba, se vé.
Ta je najrevnejši berač,
Ta pa preveč ima;
Osoda prime za likač,
Enako zlika oba.

Mladost najraje zdanji čas,
Po ulicah šteklja;
Ko se ji pa zgrbanči obraz.
Od vrat do vrat štoklja.
Velikrat baba zmirja me,
Pa ne vjezi za kaj;
Z likača iztrkam ličevje,
Pa mislim, godernaj!

Ko smrt mi pošep'ta na uh';
Ej bratec moj, z meno!

Vtajim se, kakor bil bi gluh,
 Ne zmenim se za njo.
 Alj ko poreče: le ne bran'
 Se Voltejšček umret';
 Položil bom likač na stran,
 Pa, z Bogom! ljubi svet!

(Proč.)

ENAJSTI PRIZOR.

Blodvelj (v roci sè sliko, predstavljajočo njega v mladosti).
Anka. Janko. Tinko.

Blodvelj. Kako vesel sem pač, da v vaši hiši najdem to podobo. Res ne vem, kje da bi bila v boljših rokah. Le od kod jo imajo vaš atej?

Anka. Atej so nam pravili: kupili so jo gori na gradu, ko je bilo vse na prodaj.

Blodvelj. A, tako!

Janko. Pa malo je veljala. Nihče ni nič ponudil za-njo.

Anka (skrivaj). Pst tiho! Ali ne veš več, kaj so atej rekli?

Tinko (kazaje na rob podobe). Tu-le je zapisan vaše milosti rojstni dan.

Anka (pogleda). Zadni julij. (Veselo.) O, toraj

ravno danes vaš god! No, to je lepo! Ravno petdeseto leto.

Vsi trije. Vam čestitamo.

Anka (hiti proč).

Blodvelj. Ko je solnce zahajalo, bil sem rojen! Ko iz nova zajde, kje bom pač? (Zamisli se.)

Tinko (proti Janku). Ti, no to sem jaz na svojega godu dan vse bolj vesel!

Janko. Glej, ta je petdesetkrat že rojen, je navajen že.

Anka (pripelje Milka noter, ki je zdaj po dečaški čedno oblečen in ima cvetlično kito v roki). Tu vam pripeljem še enega čestitat.

Janko (pogleda skozi okno). Kakor nalašč, mama! (Teče ven.)

Anka (ljubo). Da bi vaši milosti na potih še veliko tacih rožic se razcvelo. To vam mi vsi voščimo iz celega srca.

Blodvelj (vzame globoko ganen cvetlično kito, rekoč:) Zahvalim se vam, ljubi otroci! (Postavi jo na mizo.) Oj zakaj vam morem le z besedami hvalen biti!

DVANAJSTI PRIZOR.

Roza (po meščanski oblečena, postarana, s pokrito pletenko). **Janko. Mihec. Prejšni.**

Roza (srdito proti Janku). Kaj, tu ostati? tujega moža še! Pa toliko otrók pri hiši! Kaj je atej znorel? No, še tega se nam manjka! (Zagleda Blodvelja.) Tu je! (Za-se.) Lepa hvala, lep mi je!

Blodvelj (ki je sedel pri mizi ne posluša je Rozinih besedi, vstane). Dober dan, ljuba ženka!

Roza (nevoljno odzdraveč). Dober dan! Gospod **Blodvelj**! Nas veseli, da še pomarate za svoje stare posle, vendar vidite, da smo pač vbogi, pa pošteni. V naši hiši ni nič tistih lišparij, pa tudi za naju v vaši hiši ves čas ni bilo tacega prislužka, kakor za nekatere druge, ki si zdaj kupujejo gradove. Mislim, da me umete.

Blodvelj. Ne razumem vas po polnem, ljuba žena! Več ne morem se spominjati na vse dogodke v moji hiši. Le to dobro vem, da posluša se nobenemu krivica ni godila z mojim privoljenjem.

Roza (lično). Ej kaj! Popred moža poglej, potem poslušaj besedi! Jaz vam ne morem družega reči, gospod **Blodvelj**, kakor: le oglejte se nekoliko pri nas! Če morete od nas zahtevati, da mi tako pri malem pa izdržujemo še enega moža, kateremu nam ni hvaležnim biti za nič, razun za

redno izplačani zaslužek, potlej le ostanite pri nas. Moj mož je vboga šleva, dá se spregovoriti kar za vse, jemal bi celi svet v to hišo, pa sem gospodinja jaz, jaz pravim, to ali to, le jaz poznam razmere naše, koliko potrošamo, pa kaj se pridobiva. Sama moram za otroke tu skrbeti, kedar nimajo kaj jesti, toraj vam ne morem dovoliti jaz. Sicer nas bode veselilo, če nas počastite o poldne, bomo že skrbeli, da bo kaj — ali to za zmerom? Ne zamerite! Pa jaz ne morem! Danes — magari pri nas, ali potlej pa ne več!

Blodvelj (z razdraženim zavzetjem). Ne, tega nisem slišal! To so sanje! To so bile nje besede vse drugačne proti Juliju Blodvelju, nekdanjemu gospodu njenemu. Naprem taistemu Blodvelju, ki je v svoji zlatobliščavi dvorani gledal sto in sto prilizevalcev se gostiti okrog mize. Naprem hvaljenemu očetu svojih poslov. Naprem vseh prijateljev najblažjemu. Naprem najboljšemu, najlepšemu, najbogatejemu in najbistroumnejemu izmed ljudi, in kakoršnih imen so še laži, s katerimi je njih priliznost sladkala zvrhane mi čaše. Da, tako ni govorila naprem meni, katerega je ta cvetlična kita že mogla razvneti do posvečevalne hvale, kakor bi bil kak angelj jo nabral v naročji rajskem. O ti kača! Ko bi mogel svojega izgubljenega imenja le deseti del prisiliti nazaj, in tebi desetkratno gorje pahniti na glavo, da bi se grudila pred mojimi nogami. Potlej naj bi blagodušnost moja te

učila: kolika krivica, da tako bridko žališ me v nesreči! (Proč.)

Anka (žalostna). Tega naj bi mama vendar ne bili storili.

Roza (srdito). Le tiho! Kar ven v kuhinjo! (Anka odide k dečkom.) Kaj nimate nobenega opravka?

Janko (ihté). Saj ateju povem, ko pridejo domu. (Z družimi proč.)

Roza. To bi bila lepa reč! In pa ta človek, kako ti rjove v tuji hiši. Pa še od starih gláv je čmeril nekaj, kali? Kaj je moja glava že tako starikava? Sam sebe naj pogleda, dedec! Nič mu ne pomaga, človek mora usta odpreti, kjer mu je kaj mar; če ne usta, pa mošnjiček! Ej, zdaj pride moj domu, povem mu svojo misel.

TRINAJSTI PRIZOR.

Voltej. Roza.

Voltej. No, zdaj so vrata pa popravljena. A, ženka tudi že doma? Že prav.

Roza. Da, velika sreča le, da pridem še o pravem časi, in tvoj križem-kražem spet prekrižam.

Voltej. Kakšen križem-kražem? Kje je pa milostivi gospod?

Roza. Kje če biti? Naj ti bo kjer čé!
 Voltej. Kaj? Kaj si rekla? Ali ga ni tu
 notri v hramu?

Roza. Iskat ga pojdi!

Voltej (pogleda noter). Kje pa je?

Roza. Kaj to meni mar? Kaj me briga-le
 tuj človek?

Voltej. Tuj? Kaj nisi govorila ž njim?

Roza (nevoljno). Ej kaj neki?

Voltej. Kaj je pa bilo tedaj? Otroci, pri-
 dite vsi semkaj!

ŠTIRNAJSTI PRIZOR.

Prejšna. Otroci. (Mihec pelje Milkota).

Voltej. Kje je milostivi gospod?

Anka (v zadregi). Jaz nič —

Roza (resno). No, kaj jecljaš? Šel je! Kaj pa
 potlej?

Voltej. Odšel je? Pa zakaj je šel? Kedaj
 je šel? Kako je šel? Obklej je šel?

Anka. To so mama —

Voltej. Le ven z besedo!

Roza. No le povej, čemu se pa bojiš?

Anka. Mama so mu rekli: da ga nočejo
 imeti v hiši.

Janko (ihté). In da atej delajo vse te neumnosti.

Voltej. To si rekla?

Tinko. Potlej pa je hitel ven, pa jokal se.

Voltej (ironično se zasmejaje). Ha, ha! (Poploska v roke.)

Roza. No, kaj je to kaj tacega?

Voltej. Kar molči! Otroci ven!

Roza. Čemu pa to že spet?

Voltej. Kar tiho — tu-le se vsedi.

Roza. Ti!

Voltej (potisne jo na stol). Vsedi se! Otroci ven! (Otroci odidó.)

Janko (odhajaje). No, kakor je pri nas, to je strašno! (Proč.)

PETNAJSTI PRIZOR.

Roza. Voltej, brez otrok.

Roza (skočéč po konci). No, kaj pa zdaj?

Voltej. Le stoj. Hotel te nisem sramotiti pred otroci, kakor pa ti mene. Kaj imaš raje zdaj, da ostane milostivi gospod pri nas, ali pa, da grem tudi jaz?

Roza. Kaj? Kakšne traparije pa boš spet začental zarad tujega človeka?

Voltej. Ali je tebi tuj? Meni ni, ker človek, ki mu moram hvalo vedeti, mi nikedar ne more se otujiti.

Roza. Ti si oče, glej na svoje otroke.

Voltej. Tudi on je otrok moj, vzal sem ga za svojega.

Roza. No, to je mlad otrok.

Voltej. Kakor ti, tako se ve da, da ni mlad; ker ti se mi ponašaš, kakor štiriletno dete.

Roza. Kratko in malo, jaz ga ne trpim v hiši.

Voltej. Ti ga ne trpiš. Otroci, pridite noter!

ŠESTNAJSTI PRIZOR.

Prejšna. Vsi otroci.

Vsi otroci. Kaj pa, atej?

Voltej. Pripravite se, pojdete z mano.

Tinko. Kam pa, atej?

Voltej. To bodete že videli, na drsanje ne pojdemo. Vzemite vse sabo. Svoja učila, knjige svinčnike, likač, vso ropotijo, vse!

Roza. No, kaj takega še ni bilo!

Voltej. Jeli? O pa živemu človeku se primeri sčasoma vse, še smrt.

Janko. O, danes se pa postavljajo naš atej, to je dobro.

Roza (podpreč roke v ledje). Ti hočeš otroke mi goniti iz hiše?

Anka. A, atej, kaj pa vendar mislite? To bi bilo strašno!

Voltej (proti Anki). Ali češ pri materi ostati?

Anka. Da, to mi je dolžnost.

Voltej. Pa pojdi k nji! (Anka gre.) Nu, dečki k meni! (Dečki pristopijo k njemu.) To so podpore mojega kraljestva, ti so moji! Kar pripravite se! (Dečki vzemó vse.)

Tinko. Kaj pa vzamem še?

Voltej. Kolomér, ti kroglobuteč!

Roza. Ta dela kar zares, svoj živi dan bi ne bila tega mislila.

Anka. Ljuba mama, pa bi odjenjali vi mama.

Voltej. Tako, zdaj kar na pot. Pazite zdaj, jaz poveljujem: Preobrat na desno, naprej! (Hoče oditi.)

Roza (kliče skesano). Moj mož, stoj!

Voltej. Kaj bo?

Roza. Še nekaj ti imam povedati.

Voltej (za-se). Aha! Zdaj se začne obravnava. (Glasno.) Pa le kratko, to prec rečem!

Roza (tiheje). Daj, da otroci odidejo.

Voltej. Otroci ven!

Anka (za-se). Bodi bog zahvaljen!

Janko. Meni se kar zdi, da mama se po-

dajajo. Vem da, kedar mi možje na prste stopimo, potem pa mora ali drdrati ali pa se krehati. (Otroci odidó.)

SEDEMNAJSTI PRIZOR.

Prejšna brez otrok.

Voltej. No, kaj bo zdaj?

Roza (dobrovoljno). Glej, le malo si premisli, videl boš, da jaz imam prav.

Voltej. Kar tiho, pravim, ali jih kar nazaj pokličem.

Roza. Pusti jih notri, kaj bi vedno sem ter tje letaje trgali si čevlje!

Voltej. To ti ne pomaga nič! Aut, aut, če ne, pa ne —

Roza. Dobro, hočem si premisliti.

Voltej. Nič premissljevati, danes še ti mora v hišo in k obedu, da ga bomo vsi veseli.

Roza. Nu, jaz ne rečem nič, pa — tega ne zasluži od nas.

Voltej. Kaj praviš ti? Da ne zasluži? Kdo je kriv, da midva tako mirno skup živiva, da sem postal mojster, zidal tukaj hišo? Tistih dve sto zlatov, katere sem lepo počasi od njega podobil na dar. Komu tedaj se imava zahvaljevati za to majhno, malo malenkost, ki jo imava?

Roza. A mene vendar ni nikoli mogel.

Voltej. Lažeš! Tajnik je počrnil te, drugač bi bila dandenašnji še v njegovi hiši.

Roza. Da, ko bi imel še katero.

Voltej. Saj res, to sem že kar pozabil.

Roza. Pri sleherni priložnosti me je poniževal, enkrat je v neki družbi celó dejal —

Voltej. No, kaj je pa dejal?

Roza. Ne povem.

Voltej. Daj, daj, povej mi, saj si moja; ker ne mara, je li res?

Roza. Še res ni ne! Dejal je: da na eni strani sem malo viša, in na eni malo nižja?

Voltej. To je rekel? In ti pomniš to že dvajset let?

Roza. O, kaj tacega ti ženska nikedar ne pozabi.

Voltej. Nu, to mu moraš pač odpustiti. Moj bog! Mlad človek! On je tačas še vse nápak gledal svet, vrhi tega pa tudi res ni to! Ti si ravna, kakor kranjskega kozelca steber: kdo bi tvoji rasti mogel kaj očitati? To bi bilo opravljanje in naglavni greh.

Roza. Saj je tudi moja misel taka.

Voltej. Kaj ne, ti moja, da ga obdrživa v hiši. Videla boš, kako bom pridno delal, kar nič slabše nam ne bo zato.

Roza (po kratkem borenji). Nu, zavoljo mene, naj pa bo!

Voltej (skakaje od veselja). Pravo Rozika! Kaj tacega sem tudi pričakoval od tebe. Saj bi te ne bil zapustil, ako tudi bi danes bil odšel, o, jutri večer bil bi pa že spet doma. A zdaj je vse po redu. Otroci, zdaj le noter, zadnikrat!

OSEMNAJSTI PRIZOR.

Prejšna. Vsi otroci.

Voltej. Otroci, odložite, kar imate, ne gremo! Jaz sem z gospodinjo zdaj pobotan, med očetom in pa materjo je iz nova sprava, milostivi gospod pa pride k nam.

Vsi otroci (veselo). To je dobro, to je dobro!

Voltej. Zato tecite, kakor morete. Nikdo ne sme doma ostati. Tega malega jaz sabo vzamem. (Vzame Milkota pod pazduho.) Pojdite k sosedom vprašat, če ga niso videli. Pomagajo naj vam iskati ga in kakor hitro ga mi najdete, pripeljite ga sem.

Roza. Znorel bo od samega veselja!

Otroci. To bo kratkočasno! (Proč.)

Janko. Atej, zanesite se le na-me, če ga vjamem jaz, ne uide mi nič več. (Ponosno proč.)

Voltej. Ženka, pojdi z mano, ti si me zelo zdražila, toda zdaj ti odpustim vse. Nobeden člo-

vek ni brez vseh napak, samo, da si le o pravem časi dá roge potolči. Kdo ve, če nama tudi to dobro delo še ne pride prav čez sedem let, in jaz si mislim pač, da, kedar se postaram, bom se rad spominjal tudi še na kaj družega, ko samo, koliko sem staknil stolov in pa miznic? Pojdiva zdaj! (Oba proč.)

DEVETNAJSI PRIZOR.

Razvalina starega grada Blodveljevega. Rušeče se sobane in na skalo zidani stolpovi na desni. Z leve nekako z grajskega vrhunca razgled na daljne, nasprotno gore, katere zahajoče solnce obseva.

Blodvelj (obupan, pleza preko pečine, kakor da prihaja iz dola.)

Na vrhu sem! Prispel sem zdaj tu gor,

Na zadni višek, ki edini bil

Na zemlji mi še dosegljiv.

Tu mojih dedov zibel je in grob,

In Blodveljev tud' stari, slavni grad.

Vsi skupaj smo zdaj pahneni v propad.

Ko bi ne bil te pustil, stal bi ti

In jaz. Prepozno!

(Vrže klobuk in beraško palico od sebe.)

Stróhni, palica!

Berač ne maram zdaj podpore več.
 Jaz se ne vrnem več nazaj med vas;
 Pregreha moja je zaprečila
 Mi pota med sebični svet, ker sem
 Tako zlorabil zlata velevlast.
 Pomislil nisem, da kovina ta
 Je prisvojila si gospodstvo, pred
 Katero naj bi bil se tresel, ker
 Je s čudovito res lokavostjo
 Privzela plemenitosti si blišč.
 O srečen je le ta, ki je kedaj
 Blagódaréc tešil človeštvo, pa
 Ne more več, brez zlatega lekú,
 Ki zdravi tako bolehave svet.
 Na blagem tem vrhunci stal sem jaz,
 Bil sreče družih lahko sem vesel,
 A srce moje — prazno je bilo.
 Jaz sam sem s tega svetega prestola se
 Pahnil. Pa tudi je edino to,
 Kar smem obžalovati, druž'ga nič.
 A plemenitnik naj ne bo nikdar
 Prostaku ali paglavcu v zasmeh.
 Zato, življenje, z bogom! Brez časti
 Ne maram več za-te! Tu v ta prepad
 Bi lahko se pogreznil; toda ne!
 Prenizek bi bil za-me tak poklon.
 Življenje je edino mi blago,
 Katero zapravlja sem otel;
 Zato zdaj hočem varčevati ž njim.

Od glada naj počasi tu zmedlim,
 Ker sem preopasel svet. Edina mi
 Tolaž — je smrt! Prijat'lja — nimam ga!
 (Kamen se umakne, in berač, brez klobuka in palice stoji
 pred njim.)

DVAJSETI PRIZOR.

Berač. Blodvelj.

Berač.

Mene!

Blovdelj (ostrméč).

Tebe? Prikazen grozna ti!
 Že dvajset let je nisem videl več,
 Zdaj v nji spoznam pa samega sebe,
 Ker zdaj stojim na enaki stopnji ž njo!
 Zdaj jaz in ti sva na enak način
 Obžalovanja vredna oba.
 Gorje! Sprevidim jasno še le zdaj:
 Prikazen ta — je bila men' na svar!

Berač.

To bil je moj namen. Spoznal me nisi,
 Ker strast ne vidi nič svojih napak.

Spoznaj me zdaj popolnem : glej, prav jaz
 Sem iz življenja eno leto ti,
 Baš petdeseto, ki še dan's ta dan
 Poteče, kedar pojde solnce dol.
 Ti Keristani nek'daj daroval
 Si eno leto, in preblažena
 Ta Vila, ki žrt'vala se za te,
 Je videla v proročni knjigi, če
 Ne kreneš s poti zapravljivosti,
 Da v petdesetem letu boš berač —
 Ker si poprej prelahkomišljen bil!
 Ne misli, da bi bil poginil tu;
 Kdor živel, kakor nek'daj ti, pa pal
 Tako globoko, ta še niže se
 Pogrezne, kakor rojeni v smetéh.
 Svaril b' te bil zastonj! Mogél sem le
 Rešiti te najhujega gorje!
 Doslé ti še nobeden ni nič dal;
 Jaz sam beračil sem pri teb' za te!
 Cel let' in dan sem ves trepetajoč
 Povsod za delež te nadlegoval.
 Pričakal sem posledne ure té,
 Tu v skali speče, ki ti zdaj veli:

(Kamen se razdvoji in kup zlata z lišpom se prikaže v
 srebrnem predalčku.)

Nazaj zdaj vzemi svoje to blago;
 Posehmal boš pač boljše ga čísal,
 Po lastni osodi ko spoznal si svet.
 Karkoli si podajal revežu,

To vse izdajal sebi si na dar.
Zdravstvuj! Izpolnil svoje sem poslanstvo.

(Se pogrezne.)

Blodvelj.

Alj sanjam, je resnica, kar sem videl?
Od kod le-ta nadzemeljska prikazen?

EDENINDVAJSETI PRIZOR.

Lahka godba. Razvalina se premeni v nakopičene oblake z veliko geniji. Keristana v mični vilski obleki na sredi na cvetličnem prestolu.

Blodvelj. Keristana.

Keristana (nežno).

Moj Julij! To ti je Azur bil, duh
Poslednega mi bisera, za-te
Veselo darovanega tedaj,
Ko za presladko sem ljubav
Do tebe morala v prognanstvo. Ah, saj jaz
Zamogla nisem biti ti rešnica!
On storil je za mé, kar zvesta sem
Prisegla ti.

Blodvelj (poklekne).

O Keristana, da
 Iz nova vidim tebe na ti zemlji,
 Podoba rajska mi iz cvetličnih let!
 Ne drznem se skor dvigniti očesa
 Do tebe, vedno zorne mi mladenke.
 O poostani tu pri meni. Glej,
 Kar ginem žalovaje po prošlosti!

Keristana.

Nikar ne obupaj, dragi Julij moj,
 Potrpi! Dolgo več ne boš zemljan.
 Gotovo se midva spet vidiva
 Tam! kjer ljubezen klije vekomaj,
 Kjer vsi duhovi smejo se družiti.
 (Odleti za togujoče godbe, razvaline se iz nova prikažejo.)

DVAINDVAJSETI PRIZOR.

Anka. Potem Voltej, Roza in Otroci. Prejšni.

Anka. Atej, atej! Le kar gori, tu je milostivi gospod še čvrst in zdrav.

Blodvelj. Kdo me išče tukaj? (Zapre skrinjico.)

Voltej (pride). Mi vsi, milostivi gospod, in cela vás hiti na vrh.

Blodvelj. A kaj hočeš, ljubi Voltej?

Voltej. Kaj da hočem? Mož-beseda hočem biti vaši milosti, pa odpuščenja poprositi za svojo neotesano babnico. Nu, pojdi sem, ti grešna duša, tukaj mi poklekneš!

Roza (ljubo). Dragi milostivi gospod! Jaz sem se danes grdo spozabila, pa sem rada zdaj pripravljena popraviti napako. Vinikoli več ne smete iz naše hiše, jaz vam hočem streči, kakor hčeri svoji.

Otroci. Odpustite, milostivi gospod!

Milko (poklekne). Oj gospod več hudi ne,
Ker mama čas' ne vé kaj će.

Voltej (jokaje). To pesem sem jaz zložil, vaša milost!

Blodvelj. Vstanite, blagi mi ljudje, že sem odpustil vam, vesel, da morem zdaj zvestobo vašo vam povračati. Jaz nisem več berač. Pod tem zidovjem našel sem zakladič, ki so ga oče moj tu hranili za-me.

Voltej. O to je škoda; jaz sem bil pa že tako vesel, da vaša milost nima nič, da jaz zamorem vaši milosti zdaj pomagati.

Blodvelj. A to je bolje, ljubi Voltej. Ti zamoreš zdaj lahko živeti v miru, ker posehmal tebe in pa ženo tvojo jaz popeljem v svojo hišo, in skrbeti hočem za odgojo vajinih otrôk.

Roza, Anka (veseli). Hvala, hvala milostivi gospod!

Janko (proti otrokom). Fantje, zdaj bomo pa vsi milostivi gospodje.

Voltej. Jaz pa hišni mizar pri vaši milosti. Jaz gladim, ličem celo hišo. Toda nekaj moram še povedati. Veliko mojih starih tukajšnih sosedov se je tudi ponujalo biti vaši milosti na pomoč, in srčno veselé se videti spet svojega poprejšnega gospoda. Vaša milost nam je bila vsem na blagor, in ljudje pa z lepa ne pozabijo tako dobrega gospoda.

Vsi. Živio! Milostivi gospod naj nam živi!

Konečno spevanje.

Voltej.

Kako smo zdaj srečni na vrhi gorá,
Tu človek nadloge nobene ne zna.
Če pride še enkrat potrkati dol k nam,
Brž Voltej zapahne ji duri v hram.

Zbor (ponovi posledne dve vrsti).

(Vidi se, kako na daljnih gorah planšarji in planšarice s planinženó krave in pojo kakor odmev:)

Dudeldije, dudeldije, govedo dol s planin.
Dudeldije.

Voltej.

Govedo ženó planšarice s planin,
 Najbolj zadovoljen je planšarjev sin;
 V okinčanem hramu ne spi bogataš,
 A brez skrbi dremlje govedo na paš'.

Zbor (potem) planšarji in planšarice.

Veselo je na paš'.
 Dudeldije.

Voltej.

Zdaj pojdimo pa na okusen obéd
 Tam čmernost človeka pomine najpred.
 Pri mizi skrbim za en prostor najbolj,
 Morda zadovoljnost si vaša ga izvol'.

Zbor (potem) planšarji in planšarice.

Dudeldije. Le zadovoljni vsi!

